

**SUÇA SÜRÜKLENEN
SİĞİNMACI ÇOCUKLARIN ADİL
YARGILANMA HAKKINA ERİŞİMİ
RAPORU**

Ekim 2022

Rapora Katkıda Bulunanlar

Avukat Burcu DÜZEN (Mersin Barosu)

Avukat Zilan KILIÇ (Mersin Barosu)

Avukat Kazım YÜKSEL (Mersin Barosu)

Avukat Serdan SÖYLEMEZ (Mersin Barosu)

Lamia GÜNEŞ (Maharet Kapasite Geliştirme Derneği)

M. Ammar SAMMAN Mersin Gelecek Suriye Topluluğu Derneği- UNHCR

Mohammed Samer S. ALYASAKİ - Baraka Hayır Derneği

Psikolog Ceren GÜROCAK

Sosyolog Ayten YILMAZ YAPRAK

Sosyolog Şilan EKİNCİ

Saha Gönüllüsü Tuna ŞAHİN

Saha Gönüllüsü Devrim GÜNDEŞLİ

İÇİNDEKİLER

ÖZET	Syf: 7
MEVCUT DURUM	Syf: 9/10
ÇALIŞMANIN AMACI	Syf: 11
YÖNTEM	Syf: 12
ARAŞTIRMANIN ETİK ÇERÇEVESİ	Syf: 13
BULGULAR	Syf: 14
ÖNERİLER	Syf: 22
KAYNAKLAR	Syf: 26
EK 1. 2011- 2022 ARASI SUÇA SÜRÜKLENEN SİĞİNMACI ÇOCUKLARLA İLGİLİ AYRIŞTIRILMIŞ VERİLER	Syf: 27
EK 2. AİLELERE SORULAN SORULAR	Syf: 44
EK 3. ÇOCUKLARA SORULAN SORULAR	Syf: 45
EK 4. ONAM FORMLARI	Syf: 52
EK 5. ANKA ÜREten KADIN DERNEĞİ ÇOCUK KORUMA POLİTİKASI	Syf: 56

ÖZET

Bu rapor Anka Üreten Kadın Derneği ve Mersin Barosu ortaklığında , Avrupa Birliği Etkiniz Programı ile desteklenen “Suça Sürüklenen Sığınmacı Çocukların Adil Yargılanma Hakkına Erişimi” izleme çalışmasının sonuçları çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yapılan vaka görüşmeleri neticesinde çocukların adil yargılanma hakkına erişimlerinin gerçekleşip gerçekleşmediği, hak ihlalinin olup olmadığı değerlendirilmiş ve tespit edilen hak ihlallerinin yaşanmaması için çözüm önerileri sunulmuştur.

Bu çalışmanın, Mersin özelinde ve Türkiye genelinde adalet sistemini çocuklar için daha dost hale getirme sorumluluğu taşıyan profesyonelleri ve politika yapıcıları cesaretlendirmesi ile herkesin eşit haklara sahip olduğu bir dünyada yaşamak dileğiyle....

Devrim GÜNDEŞLİ / Anka Üreten Kadın Derneği Başkanı

MEVCUT DURUM

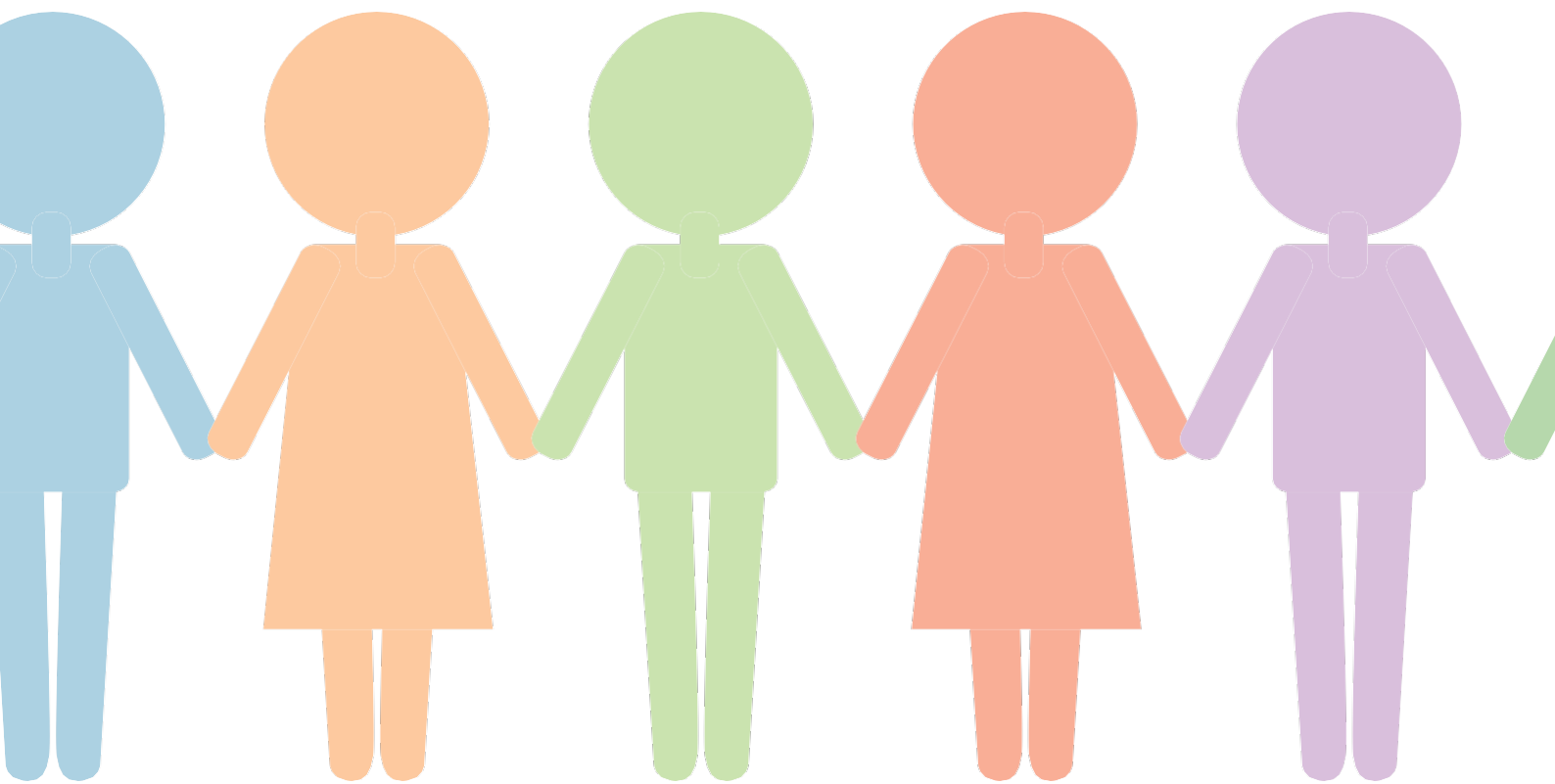
Türkiye, son yıllarda göçe zorlanan ve korunma ihtiyacı içinde bulunan insanlara gittikçe artan oranda ev sahipliği yapan bir ülke konumuna gelmiştir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre (Ekim 2022) , Türkiye’de bulunan 3,6 milyon Suriyeli’nin 1. 7 milyonu çocuklardan oluşmaktadır.

([https://www. goc.gov.tr/gecici-koruma5638](https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638))

Bu çocuklarının çoğunun, içinde bulundukları hassas koşullar nedeniyle adalete erişime ve bu bağlamda hukukî yardım hizmetlerine yönelik büyük bir ihtiyaç içinde olduklarını öngörmek güç değildir.

Sığınmacı çocukların sorun yaşadığı en önemli alanlardan biri dil ve kültürel ayrışmadan kaynaklı olarak, Türkiye’deki mevcut hukuksal düzeni de tanımamalarıdır. Türkiye’deki

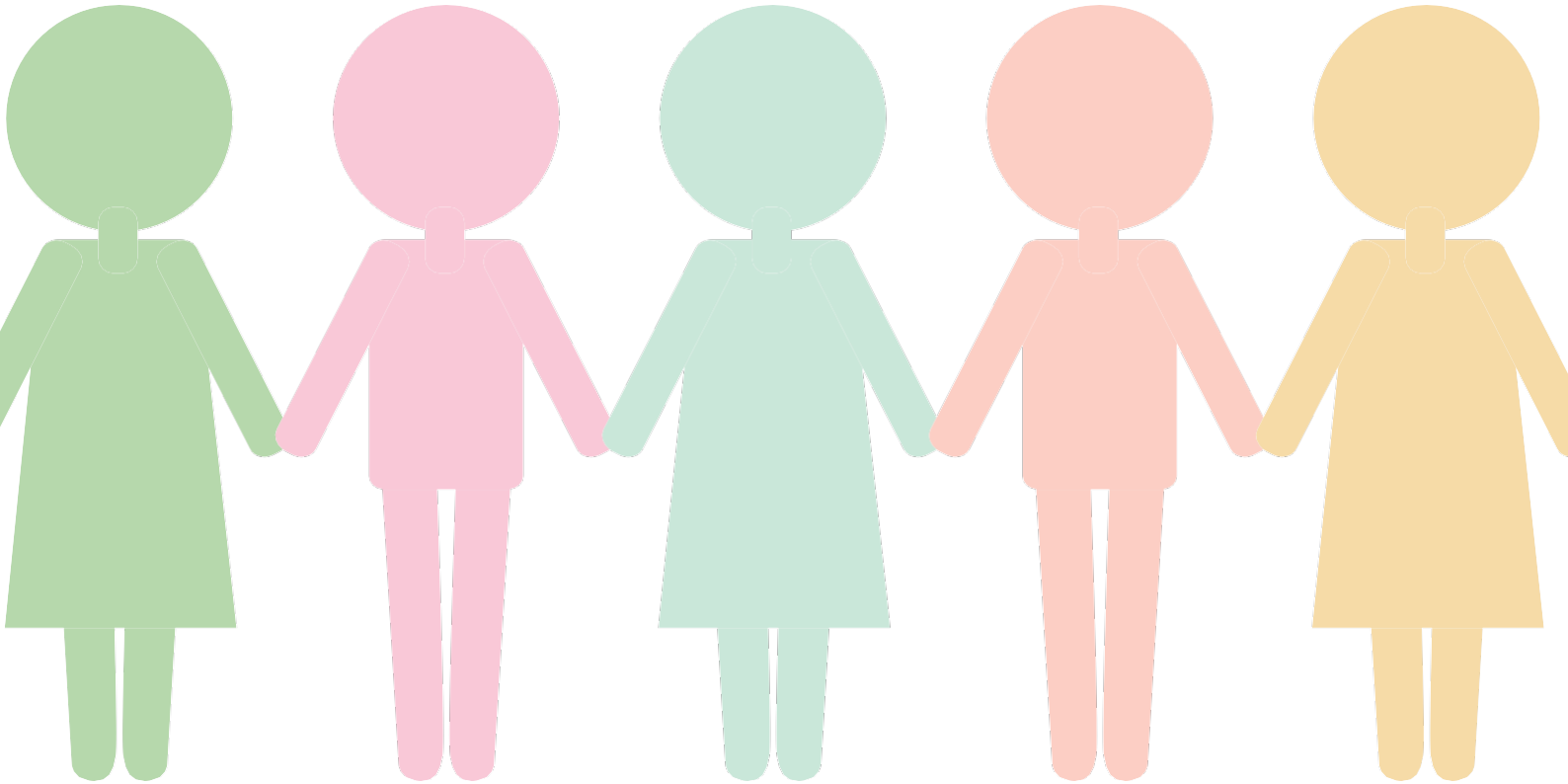
ve dünyadaki birçok devlette “kanunu bilmemek mazeret sayılamaz” ilkesi geçerlidir. Ancak; sığınmacılar, bulundukları ülkenin anayasal ve yasal yerleşik düzenini ve hukuksal yapısını bilmediklerinden, yaptıkları eylemin cezai ve ya hukuki anlamda suç olup olmadığını da bilememektedirler. Doğal olarak bu öngörülemezlik durumu sığınmacılar ile yerleşik hukuk düzenini karşı karşıya getirmektedir. Zira bu çocuklar bir yandan cinsel şiddet ve çocuk kaçakçılığı gibi suçlara, diğer yandan çocuk işçiliği gibi sosyal risklere ve son olarak da suça sürüklenme ihtimaline son derece açık hale gelmektedirler. Çoğu zaman ise uğradıkları hak ihlallerine karşı nasıl bir hukuki arayış içerisinde olacaklarını bilememekte ve mahkemeye erişim hakkını kullanamadıkları gibi, yargılandıkları davalarda ise AİHS ve BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesinde tanımlanan adil yargılanma hakları ihlal edilmektedir.

ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışma Mersin ilinde bulunan ve bir şekilde suça karışmış olan sığınmacı çocukların, yargılandıkları dosyalarda adil yargılanma haklarının ihlal edilip edilmediğinin tespiti amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Dava dosyalarının incelenmesi ve yüz yüze yapılan vaka görüşmeleriyle ihlaller varsa ne şekilde gerçekleştiği, ve ihlalin kaynakları paylaşılmış , en sonunda da çözüm önerileri sunulmuştur.

YÖNTEM

Bu çalışmada, öncelikle bir “masa başı çalışması” yapılmıştır. Devamında ise, çocukların adil yargılanma hakkına erişimi konusundaki işleyişin ortaya konulması ile uygulamada karşılaşılan zorluk ve ihtiyaçların tespit edilebilmesi için bir “saha çalışması” yürütülmüştür. Masa başı çalışmasındaki sayısal veriler proje ortağımız Mersin Barosu tarafından sağlanırken yüz yüze yapılan 10 vakanın tespiti yine Mersin Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından sağlanan dosyalar arasından yapıldı. Paydaşımız olan Suriyeli dernekler ve UNHCR Ankara Saha Ofisi aracılığı ile çocukların avukatları ile görüşülerek aile ve çocukla iletişim sağlandı. Çoğu kendi evlerinde olmak üzere , avukatlarının da olduğu güvenli bir ortamda aileler ve çocuklarla görüşüldü.

Söz konusu yüz yüze görüşmelerin bazıları “bireysel görüşme” formatında ve “derin mülakat” tekniğiyle yürütülmüştür. Bazı görüşmelerde ise “odak grup” tasarımı ve “yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi” kullanılmıştır. Mülakat sorularının içeriği, mülakat yapılan kişi ve/veya grupların görevine ve faaliyet özelliklerine göre şekillendirilmiştir. Mülakat soruları, mülakatlar başlamadan önce geliştirilerek Etkiniz ve Mersin Barosu temsilcileri ile paylaşılmış; gelen geri bildirimlere göre son halleri verilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ETİK ÇERÇEVESİ

Anka, çocuklarla yürüttüğü bütün çalışmalarında Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere ulusal ve uluslararası insan hakları standartlarını temel almaya özen gösterir. Özellikle de sığınmacı çocukların olası risklerden korunması ve çalışmalarda tüm haklarının yaşama geçmesi için çaba sarf eder. Bu çalışmanın etik çerçevesi oluşturulurken BM ÇHS'nin (<https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>) dört temel ilkesi (ayrım gözetmeme, çocuğun öncelikli yararı, katılım , yaşama ve gelişiminin desteklenmesi) ve Türk Psikoloji Derneği 'nin çocuk katılımcılarla yürütülecek çalışmalar için hazırladığı etik ilkeler dikkate alındı. (www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120180000m000003.pdf) Ayrıca Anka'nın bu temel ilkelerden yola çıkarak oluşturduğu ve 2020 yılından bu yana uyguladığı “Çocuk Koruma Politikası” mevcuttur. Rapor boyunca herhangi bir katılımcının kimliğini belli edecek hiçbir alıntıya yer verilmedi.

Görüşmeye başlamadan önce, ailelere araştırma hakkında bilgi verildi, yazılı onay alındı. Benzer süreç çocuk görüşmeleri için de yürütüldü

BULGULAR

Bu rapor hazırlanırken yaşları 12 ila 17 arasında değişen, suça sürüklenmiş 10 sığınmacı çocukla ve aileleriyle yüz yüze görüşme yapılmıştır. (Görüşme yapılan çocuklardan 2 tanesi suça karıştıklarında 14 yaşında iken görüşmelerimiz sırasında 18 yaşını doldurmuşlardır)

Adil yargılanma hakkı, çocukların yargılanmaları sırasında suç isnadını öğrenme, ailesine haber verilmesi, savunmasını hazırlayabilmesi için yeterli süre ve hukuki yardımdan faydalanabilme, yetkili, tarafsız ve bağımsız bir mahkemede yargılanabilme, tanıkları sorgulayabilme ve hazır edebilme, dosyadaki delillere ulaşabilme, çevirmen yardımından faydalanabilme, aleyhine karar çıkması halinde üst merciye taşıyabilme, masumiyet karinesi, yargılamanın seri şekilde yapılması ve her aşamada gizliliğe dikkat

edilmesi kriterlerini içermektedir. Adil yargılanma hakkı her ne kadar kovuşturma aşaması ile ilgili olsa da; özellikle hak ihlallerinin tespiti açısından çocuklara soruşturma evresine ilişkin sorular da sorulmuştur.

Çocukların kolluk kuvvetleri ile ilk kez nerede karşılaştıkları kendilerine sorulduğunda; Suça sürüklenen sığınmacı çocuklardan 3 tanesi olay anında, 3 tanesi karakolda ilk kez kolluk kuvvetleri ile karşılaşmıştır. 3 çocuk evden alınmış, 1 çocuk ise farklı şekilde kolluk kuvveti ile ilk kez karşılaşmıştır.

Bu raporda suça sürüklenen göçmen çocukların adil yargılanmaya erişim hakkı 3 ana başlık altında değerlendirilecektir.

1.SORUŞTURMA SÜRECİNDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

1.1. GÖZALTİ SÜRESİ

Suçta sürüklenen sığınmacı çocukların 4 tanesi 1 günden az, 2 tanesi 1 gün, 2 tanesi ise bir günden fazla gözaltında kalmıştır. Suçta sürüklenen sığınmacı çocuğun en kısa sürede yetkili makamlar karşısına çıkarılması gerekmektedir. Pekin Kuralları'nın (<https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915572615.pdf>) 10.2 maddesi "Hakim ya da yetkili makam gecikmesizin çocuğun serbest bırakılma durumunu tetkik etmelidir." düzenlemesi karşısında; 1 gün ve üzerindeki gözaltı süreleri, çocuğu özgürlüğünden mahrum bırakmıştır.

1.2. SORULARIN NEREDE SORULDUĞU

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu gereği (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5395.pdf>) suçta sürüklenen sığınmacı çocukların ifadelerinin Çocuk Savcıları tarafından bizzat alınması gerekmekte iken soruların ağırlıklı olarak polis arabası ve karakolda kolluk kuvvetlerince sorulduğu belirtilmiştir. Bu durum açıkça yasaya aykırılık teşkil etmektedir.

1.3. İSNAD EDİLEN SUÇUN AÇIKLANMASI VE HAKLARIN ANLATILMASI VE AİLEYE HABER VERMEDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Suçta sürüklenen sığınmacı çocuklarla yapılan görüşmelerde çocuklardan 4 tanesine gözaltı ve ifade işlemleri sırasında kendisine isnad edilen suçun açıklandığı, 6 tanesine ise açıklanmadığı görülmüştür. Çocukların hiç birine yakalama, gözaltı, ifade sırasında haklarının anlatılmamış olduğu görülmüştür. Çocukların 7 tanesinin ailesine haber verilmemiş, 3 tanesine ise verilmiştir. Çocuklar görüşme sırasında ailelerini aramalarına izin verilmediğini beyan etmişlerdir. Aileleri haberdar olan çocuklar, evden alındıkları için aileleri durumdan haber olmuşlardır.

Çocukların kendilerine isnad edilen suçtan haberdar edilmedikleri, adli sürece dair aydınlatılmadıkları ve kanundan kaynakları haklarının anlatılmadığı, ailelerine haber verilmediği bu haliyle adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

1.4.SAVUNMA HAZIRLANMASINA İLİŞKİN SÜRE İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Suçta sürüklenen sığınmacı çocukların 7 tanesine savunmasını hazırlamak için süre verilmediği, 3 tanesine ise verilmiş olduğu dikkate alındığında adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

1.5. DELİLLERİ GÖSTERME İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Her bireyin kendisine isnad edilen suça ilişkin aleyhine olan delilleri öğrenme ve görme hakkı adil yargılanma hakkı kapsamındadır. Suça sürüklenen sığınmacı çocuklardan 8 tanesine isnad edilen suç ve ya suçlara ilişkin aleyhlerine olan delillerin gösterilmediği dikkate alındığında adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

1.6. TERCÜMANDAN FAYDALANMA İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Her suça sürüklenen çocuğun konuşulan dili anlamaması ve ya konuşamaması halinde parasız çevirmen yardımından yararlanma hakkı adil yargılanma hakkı kapsamındadır. Yapılan görüşmelerde, tercümanların çoğunlukla çağırılmış olduğu ancak çevirmenlerin yanlış çeviri yaptıkları beyanları değerlendirildiğinde; tercümanların mesleki yeterliliğinin olmadığı ve sırf şekli usulün yerine getirilmesi için çağırılmış oldukları, bu şekilde adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

1.7. HUKUKİ YARDIMDAN FAYDALANMA İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Ceza Muhakemesi Kanununun 150/2 (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>) maddesi gereğince suça sürüklenen çocuklara istemleri aranmaksızın müdafii görevlendirilmesi zorunludur. Ayrıca avukat- suça sürüklenen çocuk görüşmelerinin gizli olması gerekmektedir. Yapılan görüşmelerde 2 çocuğa avukatın hiç gelmediği, 3 çocuğa ise sağlıklı bir görüşme ortamı yaratılmadığı tespit edilmiştir. Bu halde çocukların avukatların hukuki yardımından faydalanamaması sebebiyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

Yine görüşme yapılan sığınmacı çocukların 7 tanesinin avukata güven duymadıkları ve kendilerini rahat hissetmedikleri dikkate alındığında; görevlendirilen avukatların yeterli mesleki tecrübeye sahip olmadıkları değerlendirilmiştir.

1.8.UZMANDAN FAYDALANMA İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanununda (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5395.pdf>) ve ilgili kanunun uygulama yönetmeliğinde suça sürüklenen çocukların ifadeleri sırasında uzman kişilerin bulundurulabileceği düzenlenmiştir. Yapılan görüşmelerde hiçbir çocuğun ifadesi sırasında uzman bulundurulmadığı görülmüştür. Bu durum yasal düzenlemenin var olmasına rağmen kanun maddelerinin uygulanmadığı ve takdir hakkının yargı merciine bırakılmak suretiyle bu durumun çocuğun üstün yararını zedelediği değerlendirilmiştir.

1.9. TUTUKLAMA VE ADLİ KONTROL SIRASINDA YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Havana Kuralları (https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uakararlar/ozgurlugunden-yoksunbirakilmis.pdf) ve Pekin Kuralları (<https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915572615.pdf>) gereğince çocukların tutuklanması istisnai ve son çare olmalıdır. Yapılan görüşmelerde çocuklardan 1 tanesinin tutuklandığı görülmektedir. 6 çocuğa imza atmak suretiyle adli kontrol kararı verilmiştir. 10 çocuktan sadece 3 tanesi soruşturma aşamasında serbest bırakılmıştır.

2.KOVUŞTURMA AŞAMASINDA YAŞANAN HAK İHLALLERİ

İki çocuk hakkında dava açılmamıştır. Bu nedenle 8 çocuk üzerinden değerlendirme yapılacaktır.

2.1. HAKLARIN ANLATILMASI VE SUÇ İSNADINI ÖĞRENME İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Suçta sürüklenen çocukların kovuşturma aşamasında sahip oldukları haklarının ve neden yargılandıklarının(isnad edilen suçun) yargıç tarafından kendilerine anlatılması gerekmektedir. Bu husus Ceza Muhakemesi kanununda da (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>) açıkça düzenlemiştir. Suçta sürüklenen sığınmacı çocuklarla yapılan görüşmelerde 7 çocuğa haklarının, 5 çocuğa haklarındaki suçlamanın anlatılmamış olduğu dikkate alındığın-da, adil yargılanma haklarının ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

2.2. KAPALI YARGILAMA İLE İLGİLİ YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Ceza Muhakemesi Kanununda (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5271.pdf>) 18 yaş altındaki bireylerin yargılamalarının kapalı oturum ile yapılması öngörülmüştür. Bu husus adil yargılanma hakkı kriterlerinden olan çocuğun her aşamada gizliliğinin korunması açısından önem arz etmektedir. Çocuklarla yapılan görüşmelerde salonun kapısının kapalı olduğu ve duruşmanın kapalı şekilde yapıldığı tüm çocuklar tarafından dile getirilmiştir. Yargılama sırasında çocuğun gizliliğinin korunma kriteri açısından adil yargılanma hakkının ihlal edilmediği değerlendirilmiştir.

2.3. TERCÜMANDAN FAYDALANMA İLE İLGİLİ HAK İHLALLERİ

Suçta sürüklenen çocuğun konuşulan dili anlamaması ve ya konuşamaması halinde parasız çevirmen yardımından yararlanma hakkı adil yargılanma hakkı kapsamındadır. Yapılan görüşmelerde, tercümanların çoğunlukla çağırılmış olduğu ancak çevirmenlerin söylediklerinin anlaşılmadığı ve yanlış çeviri yaptıkları beyan edilmiştir. Bu haliyle adalet sistemi içinde görev yapan tercümanların mesleki yeterliliklerinin olmadığı değerlendirilmiştir. Çeviri hatalarından kaynaklı olarak çocukların sorulan soruları anlamamaları sebebiyle ifadelerini düzgün ve doğru veremedikleri; bu haliyle adil yargılanma haklarının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

2.4. MAHKEME ÖNÜNDE EŞİTLİK, BAĞIMSIZ VE TARAFSIZ MAHKEMEDE YARGILANMA

Suçta sürüklenen çocuklardan çoğunun yargılamalarında birden fazla kişi ile birlikte yargılandıkları görülmüştür. Yapılan görüşmelerde birden fazla kişi ile yargılanan çocuklar mahkeme heyetinde yargılanan herkese eşit davranıldığını belirtmişlerdir.

2.5. MAKUL YARGILAMA SÜRESİ

Pekin Kuralları, Birleşmiş Milletler Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar ve Birleşmiş Milleler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye göre çocuklara özgü yargılamalar en kısa sürede bitirilmelidir. Türkiye açısından 1 yıl süreyi aşan yargılamalar makul süreyi aşmış olarak kabul edilmektedir. (Ancak her somut olaya göre değişebileceği gibi ikincil ve olağanüstü kanun yollarında geçen süreler bu süreye dahil değildir.) Çocuklarla yapılan görüşmelerde yargılama sürelerinin 1 yılın altın da olduğu ve makul sürenin aşılmamış olduğu görülmektedir. Bu haliyle makul sürede adil yargılanma kriteri yönünden yargılanma hakkının ihlal edilmediği şeklinde değerlendirilmiştir.

2.6. SAVUNMA HAZIRLANMASINA İLİŞKİN SÜREDE YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Uluslararası ve ulusal mevzuatta suça sürüklenen çocukların savunmalarını yapabilmeleri açısından yeterli sürenin verilmesi gerekliliği yasal olarak düzenlenmiştir. Yapılan görüşmelerde çocukların 6 tanesine yeterli süre verilmiştir. Yeterli süre verilmeyen çocuklar yönünden adil yargılanma hakkının ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

2.7. HUKUKİ YARDIMDAN FAYDALANMA İLE İLGİLİ HAK İHLALLERİ

Ceza Muhakemesi Kanununda 18 yaşın altındaki bireyler için zorunlu müdafilik düzenlemesi bulunmaktadır. Buna göre suça sürüklenen çocukların yargılama aşmasında hukuki yardımdan ücretsiz olarak faydalanma hakları bulunmaktadır. Avukat görevlendirmesi ve hukuki yardımdan faydalanma adil yargılanma hakkı kapsamında olup, görüşme yapılan tüm çocuklara müdafii görevlendirmesinin yapılmış olduğu görülmektedir. Ancak çocuklar beyanlarında avukatlara çok güvenmediklerini, avukatların yeterince savunma yapmadığını, çok fazla konuşmadıklarını belirtmişlerdir. Bu halde usuli olarak çocuklara müdafii ataması yapılmış ise de; etkili bir savunmadan bahsetmek mümkün olmamaktadır. Bu halde adil

yargılanma hakkına erişimin de tam anlamıyla gerçekleştiğinden de bahsetmek mümkün olmayacaktır. Çocukların adil yargılanma hakkının bu yönüyle ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

2.8. DELİLLERİN GÖSTERİLMESİ VE TOPLANMASI AŞAMASINDA YAŞANAN HAK İHLALLERİ

Adil yargılanma hakkının kriterlerinden biri dosyada mevcut bulunan delillerin suça sürüklenen çocuk tarafından görülmesi ve çocuğun sunduğu delillerin toplanmasıdır. Yapılan görüşmelerde çocuklardan 3 tanesi delilleri hiç görmemiştir. 5 çocuk ise delilleri görmesine rağmen anlamamış ve ya Türkçe bilmediği için delilleri okuyamamıştır. Bu haliyle çocukların aleyhine olan deliller konusunda savunma yapamadıkları ve adil yargılanma hakkının bu yönüyle ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

Yine görüşme yapılan suça sürüklenen sığınmacı çocukların hiç birisinin toplanmasını istediği ve ya lehine olan deliller toplanmamıştır. Özellikle çocuklar kamera kayıtları, parmak izi raporlarının alınmalarını istemelerine rağmen alınmadığını, tanıklarının dinlenmediğini belirtmişlerdir. Adil yargılanma haklarının bu yönüyle de ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

2.9. TANIĞA SORU SORMA VE DOĞRUDANLIK İLKESİ

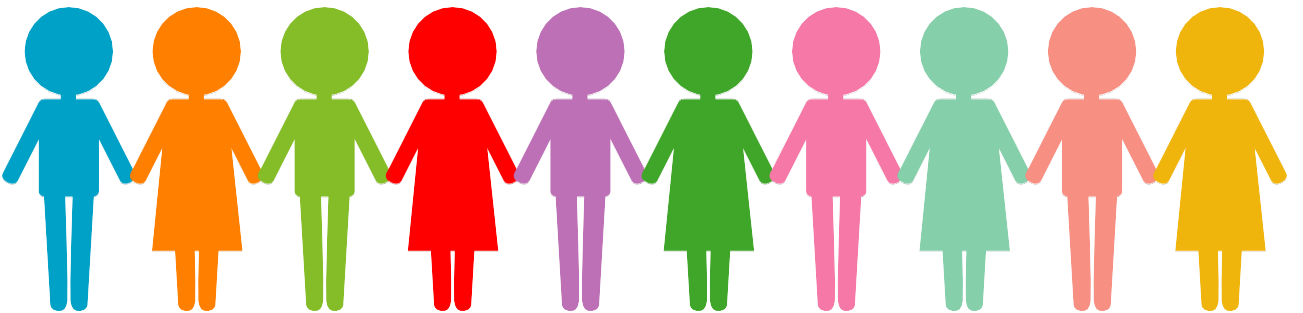
Yapılan görüşmelerde sadece 1 çocuğun yargılama dosyasında tanık olduğu görülmektedir. Söz konusu çocuk dosyada tanığa soru sormadığını belirtmiştir. Bu haliyle gerek doğrudanlık ilkesi gerekse adil yargılanma hakkının bu çocuk yönünden ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

2.10. MAHKEMENİN TUTUMU VE MASUMİYET KARİNESİ

Haklarındaki suçlama yasal olarak sabit oluncaya kadar her çocuk masum sayılacaktır, bu duruma ulusal hukukta “Masumiyet Karinesi” denmektedir. Görüşme yapılan çocuklardan 2 tanesi mahkeme hakiminin kendisine suçluymuş gibi ve kötü davrandığını beyan etmişlerdir. Bu çocuklar yönünde adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir. Diğer 6 çocuk ise mahkeme hakimi tarafından iyi ve normal davranıldığını belirtmişlerdir.

2.11. TUTUKLULUK DURUMU VE YÜZYÜZELİK İLKESİ

Birleşmiş Milletler Çocuk Adalet Sisteminin uygulanması Hakkında Asgari Standart Kurallar ile Pekin Kuralları, Havana Kuralları ve Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmeye göre tutuklamanın son çare olacağı düzenlenmiştir. Görüşme yapılan çocuklardan 6 tanesi tutuklanmamış, 2 tanesi ise tutuklanmıştır. Tutuklanan 2 çocuk yargılama süresince bazen mahkemeye getirildiklerini, bazen sesli ve görüntülü bilişim sistemi(SEGBİS) üzerinden duruşmaya bağlandıklarını belirtmişlerdir. Ancak SEGBİS üzerinden bağlandıkları duruşmalarda konuşmaları anlamadıklarını beyan etmişlerdir. Bu iki çocuk yönünden yüzyüzelik ilkesinin ve adil yargılanma hakkının ihlal edilmiş olduğu değerlendirilmiştir.

3.TÜM SÜRECE İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Bu bölümde suça sürüklenen sığınmacı çocukların soruşturma ve kovuşturma aşamalarında ayrımcılığa, kötü muameleye uğrayıp uğramadıkları ve adli sistem içinde geçirdikleri süreler değerlendirilecektir.

3.1. AYRIMCILIK VE KÖTÜ MUAMELE

Görüşme yapılan sığınmacı çocuklardan 9 tanesi ayrımcılığa ve kötü muameleye maruz kaldıklarını belirtmişlerdir. 9 çocuğun hepsi sözel şiddete(bağırma ve hakaret etme) maruz kaldıklarını, 9 çocuktan 7 tanesi ise ayrıca fiziksel şiddete (tokat atma, vurma, dövme) maruz kaldığını belirtmişlerdir. Çocukların çoğunluğu söylenenleri anlamadıkları için fiziksel ve sözel şiddete maruz kaldıklarını düşünmektedirler. Bu haliyle çocukların yabancı uyruklu olmaları ve suça karışmış olmaları sebebiyle ayrımcılık ve kötü muameleye uğramış oldukları değerlendirilmiştir.

3.2. KENDİNİ İFADE EDEBİLME

Görüşme yapılan suça sürüklenen sığınmacı çocuklardan 8 tanesi kendilerini ifade edemediklerini belirtmişlerdir. İfade edememe nedenleri arasında söylenenleri anlamama, dil bilmeme, korkutulma, korkma nedenleri ağırlıktadır. Bu nedenler değerlendirildiğinde göçmen çocukların adli sistem içerisinde kendilerini ifade edemedikleri dolayısı ile savunma haklarının kısıtlandığı görülmektedir. Savunma haklarının kısıtlanmış olmasının adil yargılanma hakkını ihlal ettiği değerlendirilmektedir.

3.3. ADLİ SİSTEM İÇİNDE GEÇEN TOPLAM SÜRE

Görüşme yapılan suça sürüklenen çocukların 5 tanesinin adli sistemde geçirdiği süre 6 aydan azdır. 3 çocuk 6 ay-1 yıl arasında, 2 çocuk ise 1 yıldan fazla adli sistem içinde süre geçirmiştir. 1 yıldan fazla süre geçiren çocuklar, tutuklanmış olan çocuklardır. Bu halde tutuklu yargılamaların uzun sürdüğü, çocukların özgürlüğünden makul süreyi aşar şekilde mahrum bırakıldıkları, tutuklamanın adeta cezaya dönüştüğü, makul süreyi aşan yargılamaların adil yargılanma hakkını ihlal ettiği değerlendirilmiştir.

BÖLÜM-3

SONUÇ ve ÖNERİLER

Suçta sürüklenen yabancı uyruklu çocukla yapılan görüşmeler neticesinde yargılamaları sırasında özellikle tercümandan faydalanma, hukuki yardımdan faydalanma, savunma hazırlamak için yeterli sürenin verilmemesi, delillerin gösterilmemesi ve sundukları delillerin toplanmaması yönünden adil yargılanma haklarının ihlal edildiği değerlendirilmiştir.

Çocukların genel olarak ifadelerinde tercümanların yanlış çeviri yaptığı, avukatlar ile görüşememe, avukata güven duymama gibi hususlar dikkate alındığında; tercümanların ve görev alan avukatların mesleki yeterliliğe sahip olmadıkları, çocukla iletişim kurmaları konusunda zorluk yaşandığı, yargılamayı yapan yargıçların sadece usuli işlemleri yerine getirdikleri, çocuk dostu bir yargılama sürecinin gerçekleşmediği değerlendirilmiştir.

Ayrıca avukat görevlendirmeleri için sisteme veri girişi yapan kolluk, savcılık, mahkemede görevli personellerinin çocukların yaş, cinsiyet, uyruk, suç tipi gibi verileri sağlıklı girmedikleri, bu durumun sağlıklı istatistiksel veri alınamamasına neden olduğu tespit edilmiştir. Yine yabancı uyruklu çocukların sayısının yıllar içinde artış gösterdiği dikkate alındığında çocukların suça karışmalarının önlenmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekliliği de ortaya çıkmıştır.

Anka Üreten Kadın Derneği bu çalışma sonunda şu önerilerde bulunmaktadır;

- Avukat görevlendirmelerine ilişkin olarak görevlendirme talebinde bulunan ve adli sistem içerisinde bulunan kamu personelinin (kolluk, savcılık, mahkeme personelleri vb.) sistem verilerini girişte daha dikkatli, özenli ve detaylı olarak çocuklara ilişkin verileri(ya, cinsiyet, uyruk, suç tipi vs) girebilmeleri için gerekli bilgilendirme ve eğitim çalışmaları yapılmalıdır
- Suçta sürüklenen sığınmacı çocukların anadillerinde kendilerini ifade edebilmeleri açısından tercüman-

ların mesleki yeterliliği artırılmalı, kapasiteleri geliştirilmeli, ayrıca çocuk adalet sistemine ilişkin eğitimler almalı hatta sadece bu eğitimi alan tercümanların çocukların ifadelerinde yer alması sağlanmalıdır

- Suça sürüklenen sığınmacı çocuklar için görevlendirilen avukatların, çocuk hakları, mülteci hakları ve çocuk dostu adalet sistemi konusunda eğitilmeleri, kapasitelerinin güçlendirilmesi hatta sadece çocuk adalet sistemi ve mülteci hakları eğitimi alan avukatların sığınmacı çocuklara görevlendirilmeleri sağlanmalı,

- Suça sürüklenen sığınmacı çocukların soruşturma ve kovuşturma aşamalarında görev yapan hakim ve savcılara gerek göreve başlamadan önce gerekse belirli periyotlarla çocuk hakları, çocuk dostu adalet sistemi eğitimi, çocuk formasyonu, çocuk psikolojisi, çocukla iletişim alanlarında geliştirici ve güçlendirici eğitimler verilmelidir.

- Suça sürüklenen sığınmacı çocukların özellikle soruşturma aşamalarında görev yapan kolluk kuvvetlerinin gerek göreve başlamadan önce gerekse belirli periyotlarla çocuk dostu adalet sistemi eğitimi, çocuk formasyonu, çocuk psikolojisi, çocukla iletişim, çocuk hakları alanlarında geliştirici ve güçlendirici eğitimleri almaları sağlanmalıdır

- Çocuklara ilişkin özel düzenlemeler yapılarak, mevcut yasaların iyileştirilmesi, mevzuatın Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası sözleşmelere uygun hale getirilmesi sağlanmalı, özellikle Ceza Muhakemesi Kanunda suça sürüklenen çocukların yargılamaya ilişkin haklarının yetişkin bireylerden ayrı, daha ayrıntılı ve çocuğa özgü düzenlenmesi yapılmalıdır

- Yasal mevzuatın uygulanmasına yönelik iç denetim mekanizmaları oluşturulmalı,
- Uluslararası ve ulusal mevzuat gereği çocuklarda tutuklamanın son çare olması kuralının uygulanması sağlanmalı,
- Çocuklara ilişkin yargılamalar en seri şekilde bitirilmeli,
- Suça sürüklenen sığınmacı çocukların suça karışmalarının önlenmesi için bilinçlendirme ve farkındalık çalışmaları yapılmalı ve bu çalışmaların yaygınlaştırılmasının gerekliliği , yapılan değerlendirmeler sonucunda çözüm önerisi olarak sunulmaktadır.

Ayrıca ;

- Hukuki prosedürler, hapisane kuralları, dilekçe örnekleri ve diğer bilgilendirici notlar suça sürüklenen sığınmacı çocukların konuştukları dillere çevrilmeli, gerekirse konsolosluklardan çeviri desteği talebinde bulunulmalıdır. Her bir uzman kişinin ihtiyaç analizi yapabilme kapasitesine sahip olması bireylerin okuyamadıkları durumları gözlemleyebilmesi ve ihtiyaç halinde metinde anlaşılmayan kısımlar açıklanmalıdır.

- Suça sürüklenen sığınmacı çocukların bulunduğu sorgu odasında, karakollarda, mahkemelerde, hapishanelerde çalışanlar, ilgili diplomatik temsilciliklerle düzenli toplantılar gerçekleştirmeli, bu yolla hem güncel bilgilendirme yapılmalı, hem de işbirliği geliştirilmelidir.
- Suça sürüklenen sığınmacı çocukların adalete erişimlerinde destek veren örgütler ve onların iletişim bilgileri hakkında bilgi verilmelidir.
- Suça sürüklenen sığınmacı çocuklara atanan vasilerin, ilgili uzman hizmet sunucuların (avukat, psikolog, sosyal hizmet uzmanı) durumu belirli süreler içinde kontrol edilmeli, kişilerin mağdur olabileceği alanlar gözlemlenmeli, çözümler üretilmelidir. Çocuklara temas eden kişilerin Evrensel Çocuk Hakları Beyannamesi, Çocuğun Yüksek Yararı, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği gibi konularda bilinç artırma çalışmalarına katılımı sağlanmalıdır.
- Hapishanelerde bulunan sığınmacı çocukların statü, sığınma talebi, geri gönderilme politikaları gibi konularda bilgilendirilmesi gereklidir.
- Suça sürüklenen sığınmacı çocuklara yönelik etnik, din, dil, cinsiyet, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği, hastalıklar vb. sebeplerden ötürü ayrımcılığa zemin hazırlayacak her türlü durumun ortadan kaldırılması için çalışmalar yapılmalıdır. İlgili konularda farkındalık çalışmaları düzenlenmelidir. Uzman hizmet sunucuların katılımı zorunlu olmalıdır.
- Aile ve yakın çevresinden uzak olan sığınmacı çocuk mahpusların entegrasyonunu sağlamak ve topluma kazandırmak için çalışmalar yapılmalıdır.
- Nefret söylemlerine karşı yaptırım gücü olan yasalar geliştirilmelidir.
- Suça sürüklenen ve yargı sürecinde var olan çocukların toplumda damgalanmamaları için hizmet sunucular, ebeveyn ve çocuk bu konuda bilgilendirilmeli ve çocuğun afişe olmasına neden olabilecek bilgilerin mahremiyetle işlenmesine dair farkındalık geliştirmek gereklidir.
- Çocuğun 'Çocuk Hakları, Bedensel Haklar, Mülteci Hakları vb.' konularda farkındalık edineceği grup güçlenme çalışmalarına dahil olması sağlanmalıdır.
- Çocuğun içinde bulunduğu grubun (etnik, dini, politik fark etmeksizin) grup lideri ve/ya odak kişisi ile iletişime geçilerek grubun korunmasına dair hukuki, psikolojik, sosyal süreçler ile ilgili çalışmalar planlanmalı,
- Çocuğun ve/ya yakınlarının süreç öncesinde, içinde veya sonrasında ücretsiz psikolojik destek hizmetinden faydalanmasını sağlanmalı,
- Çocuğun ve/ya yakınlarının sahada (bulunduğu ilde) hizmet sunan ilgili birimlere dair farkındalığını

arttıracak 'Hizmet Haritalaması' hakkında düzenli atölyeler yapılarak bireylerin hak temelli güçlendirici faali- yetlerden yararlanmasını sağlanmalı,

- Çocukların adil yargılanma süreci boyunca karşılaşmış oldukları zorbalıkları, ayrımcılıkları, zorlu yaşam deneyimlerini atlatabilmeleri için süreci anlamlı bir örüntü ile işlemek gerekmektedir. Sanat Terapisi aracılığı ile yapılandırılmış grup seansları düzenlenerek çocukların iyi olma halleri artırılmalı ve güçlendiril- melidir.

- Verilen tüm hizmetler bütüncül bir koruma içermelidir: psikolog, avukat, sosyal hizmet uzmanları birlikte hareket ederek çocukların süreç sonrası yaşayabilecekleri psikolojik süreçleri (tssb, kaygı bozukluğu, depresyon...), haklarına erişememekten kaynaklı sosyal davranışlarının yönetimini (öfke sorunları, içe kapan- ma, sosyal izolasyon, suç davranışı devam ettirme...) ve yargı sürecine dair delil, belge ve bilgi eksikliğinden kaynaklı sömürüye açık olabilecekleri göz önünde bulundurularak müdahale planlamaları yapılmalıdır.

- Çocukların topluma kazandırılması için biyo-psiko-sosyal güçlenmenin ardından çocukların hızlandırılmış eğitim programlarına, dil kazanımına, meslek edinme kurslarına vb. yönlendirilerek sosyo-ekonomik güçlen- mesi sağlanmalıdır.

BÖLÜM-4

KAYNAKLAR

YARARLANILAN KAYNAKLAR

*AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ (https://www.echr.coe.int/documents/convention_tur.pdf)

*BİRLEŞMİŞ MİLLETLER ÇOCUK HAKLARI SÖZLEŞMESİ (; <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>)

* AVRUPA KONSEYİ BAKANLAR KOMİTESİ ÇOCUK DOSTU ADALETE İLİŞKİN REHBER / 2010 (<https://rm.coe.int/annex-2-cocuk-dostu-adalet-rehberi/1680a442b3>)

* ZEYNEP ÇAKMAK /ÇOCUKLARIN KATILIMIYLA YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMALARDA ETİK / 2018 (www.psikolog.org.tr/tr/yayinlar/dergiler/1031828/tpy1301996120180000m000003.pdf)

*ÇOCUK DOSTU HUKUKİ YARDIMA İLİŞKİN REHBER İLKELERİ / TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ – UNİCEF 2018 (<https://d.barobirlik.org.tr/2019/cocukdostuhukukiyardim/4/>)

* ÇOCUKLARIN ADALETE ERİŞİM HAKKI ÇERÇEVESİNDE HUKUKİ YARDIM HİZMETLERİNE DÖNÜK İHTİYAÇ ANALİZİ / TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ 2019

* NUALA MOLE VE CATHARİNA HARBY/ ADİL YARGILANMA HAKKI - AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEMESİ'NİN 6. MADDESİ'NİN UYGULANMASINA İLİŞKİN KILAVUZ (<http://tbbayinlari.barobirlik.org.tr/TBBBooks/adil-yargilanma-hakki.pdf>)

* ZEKİ KARATAŞ VE ALİYE MAVİLİ / ÇOCUK ADALET SİSTEMİNDE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARA YÖNELİK UYGULAMALARDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR /2019 (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/spcd/issue/50781/519076>)

*İHOP ÇOCUK DOSTU ADALET POLİTİKA BELGESİ (www.stgm.org.tr/sites/default/files/2020-09/cocuk-dostu-adalet-politika-belgesi.pdf)

*PEKİN KURALLARI (<https://cte.adalet.gov.tr/Resimler/Dokuman/198201915572615.pdf>)

*RİYAD İLKERLERİ (cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uakararlar/cocuksuclulugununonlenmesi.pdf)

* HAVANA KURALLARI (https://cocukhaklari.barobirlik.org.tr/dokuman/mevzuat_uakararlar/ozgur-lugundenyoksunbirakilmis.pdf)

EK1. MERSİN'DE 2011- 2022 ARASI SUÇA SÜRÜKLENEN SİĞİNMACI ÇOCUKLARLA İLGİLİ AYRIŞTIRILMIŞ VERİLER

Türkiye Cumhuriyeti tarafından **14 Eylül 1990** tarihinde imzalanarak tarihinde yürürlüğe giren Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesine göre 18 yaşını tamamlayana kadar her insan çocuktur.(ÇHS, m.1) Çocuk Koruma Kanunu'nda suça karışmış, suç işlemiş çocuklar; suça sürüklenen çocuk olarak tanımlanmaktadır.(ÇKK, m.5) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununa göre; müdafisi bulunmayan şüpheli ya da sanık çocuk ise istemi aranmaksızın kendisine bir müdafii görevlendirilir.(CMK 150/1, 239/2) Ceza Muhakemesi Kanunu Gereğince Müdafii ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik'e göre; şüpheli ve ya sanık çocuk olduğu hallerde çocukların istemleri aranmaksızın, hukuki yardımın yapılacağı yerin bağlı olduğu barodan bir müdafii görevlendirmesi istenir. Ancak bu hallerde, ilgililerin müdafinin bulunmaması şarttır.(Yönetmelik m.4/1-b, 5/2, 5/5) Çocukların suça sürüklenen çocuk sıfatı ile adli yargı sistemine dahil edildiği dosyalar da ifadesine başvurulması halinde çocuğun katılım hakkının etkin ve doğru bir biçimde kullanılması gerekmektedir. Yine Çocuk Hakları Komitesi'nin 12 Nolu Genel Yorumunda çocuk haklarının etkin bir

şekilde uygulanabilmesinde çocuğun üstün yararı ve katılım hakkının doğru ve etkin bir şekilde kullanılabilmesi için çocuğun katıldığı veya dinlenildiği tüm süreçlerin hesap verilebilir olması gerekmektedir. (12 NGY, p.134) Avukatlık Kanununun 76. Maddesine göre ise; barolar, diğer görevlerinin yanı sıra hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını korumak ve savunmakla görevlidir.

Bu rapor Mersin ilinde yabancı uyruklu çocukların suça sürüklenen çocuk sıfatı ile adalet sistemine dahil edildiği durumlarda Mersin Barosu tarafından Ceza Muhakemesi Kanunu Uygulama Servisi aracılığı ile yapılan müdafii görevlendirmelerinden 01.01.2011/31.12/2021 tarihleri arasındaki görevlendirmeler esas alınarak hazırlanmıştır. Belirtmek gerekir ki; Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı ve diğer adli makamlar tarafından veriler paylaşılmamıştır. Yine bu verilere özel müdafisi bulunan çocuklar katılmamıştır. Yine belirtmek gerekir ki; görevlendirmelere ilişkin suç tipinin, uyuğun, cinsiyetin ve ya çocuğun yaşının belirlenmesi gibi hususların, görevlendirmeyi yapan adli makamlarca seçilmesi sebebiyle doğruluğu teyit edilememiştir.

1. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA AŞAMASINDA YABANCI UYUKLU SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLAR İÇİN YAPILAN GÖREVLENDİRMELERE GÖRE DEĞERLENDİRME

*2011 yılında; suça karışmış 22 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 17 tanesi soruşturma aşamasında, 5 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2012 yılında; suça karışmış 386 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 375 tanesi soruşturma aşamasında, 11 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2013 yılında; suça karışmış 282 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 275 tanesi soruşturma aşamasında, 7 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2014 yılında; suça karışmış 73 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 66 tanesi soruşturma aşamasında, 7 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2015 yılında; suça karışmış 235 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 235 tanesi soruşturma aşamasında, 30 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2016 yılında; suça karışmış 306 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 234 tanesi soruşturma aşamasında, 72 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2017 yılında; suça karışmış 281 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 221 tanesi soruşturma aşamasında, 60 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2018 yılında; suça karışmış 481 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 390 tanesi soruşturma aşamasında, 91 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2019 yılında; suça karışmış 505 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 331 tanesi soruşturma aşamasında, 174 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2020 yılında; suça karışmış 399 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 276 tanesi soruşturma aşamasında, 123 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

*2021 yılında; suça karışmış 804 yabancı uyruklu çocuk bulunmaktadır. Çocuklara yapılan müdafii görevlendirmelerinin 655 tanesi soruşturma aşamasında, 149 tanesi ise mahkeme aşamasında yapılmıştır.

Söz konusu veriler genel olarak değerlendirildiğinde; 2012 yılında artış olmasının sebebi Suriye iç savaşı sonrasında Türkiye'ye göç eden Suriye vatandaşları sayısında önemli bir artış olması ve müdafii görevlendirme sisteminin yeni kullanılmaya başlanmasıdır. Yine 2020 yılında sayıdaki azalmanın sebebinin

ise COVID-19 salgını sebebiyle Türkiye’de gerçekleşen sokağa çıkma yasakları olduğu düşünülmektedir. 2021 yılındaki önemli artışın sebebi ise kısıtlamaların kalkması, artan göç olarak değerlendirilmektedir. Yine belirtmek gerekirse görevlendirmelerin büyük çoğunluğunun soruşturma aşamasında yapıldığı dikkat çekmektedir. Mahkeme aşamasındaki görevlendirme sayısının azlığının sebepleri ise; çocukların cezai ehliyetlerinin olmaması, haklarında dava açacak yeterli delil bulunmaması, şikâyet tabi suç olması halinde şikâyetten vazgeçilmesi sebebiyle davanın açılmaması ve ya mahkeme aşamasında kendilerini özel müdafii ile temsil etmeleri olarak değerlendirilmiştir.

2. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARI CİNSİYETLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME

- *2011 yılında suça sürüklenen çocukların 7 tanesi kız çocuğu, 15 tanesi oğlan çocuğudur.
- *2012 yılında suça sürüklenen çocukların 326 tanesi kız çocuğu, 60 tanesi oğlan çocuğudur
- * 2013 yılında suça sürüklenen çocukların 155 tanesi kız çocuğu, 127 tanesi oğlan çocuğudur.
- * 2014 yılında suça sürüklenen çocukların 21 tanesi kız çocuğu, 52 tanesi oğlan çocuğudur
- *2015 yılında suça sürüklenen çocukların 101 tanesi kız çocuğu, 134 tanesi oğlan çocuğudur
- *2016 yılında suça sürüklenen çocukların 100 tanesi kız çocuğu, 206 tanesi oğlan çocuğudur
- * 2017 yılında suça sürüklenen çocukların 237 tanesi kız çocuğu, 44 tanesi çocuğudur
- * 2018 yılında suça sürüklenen çocukların 165 tanesi kız çocuğu, 316 tanesi oğlan çocuğudur
- * 2019 yılında suça sürüklenen çocukların 69 tanesi kız çocuğu, 436 tanesi oğlan çocuğudur.
- * 2020 yılında suça sürüklenen çocukların 29 tanesi kız çocuğu, 370 tanesi oğlan çocuğudur
- *2021 yılında suça sürüklenen çocukların 162 tanesi kız çocuğu, 642 tanesi oğlan çocuğudur.

Belirtmek isteriz ki; cinsiyet verileri resmi makamlar tarafından girilmiştir. Veri girişi sırasında dikkatsizlik ve ya kullanıcı hatası sebebiyle yanlış veri girilmiş olması ihtimali düşünüldüğünde; veriler tam anlamıyla gerçeği yansıtmamaktadır.

3. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN UYRUKLARINA GÖRE DEĞERLENDİRME

Alınan verilere göre genel bir değerlendirme yapıldığında; Mersin ilinin almış olduğu göçler değerlendirildiğinde, suça sürüklenen çocukların ağırlıklı Suriye olmak üzere sayıları çok olmamakla birlikte Irak, Afganistan, Almanya, Kıbrıs gibi uyruklara sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca sistemde yoğunluklu olarak uyruğu girilmeyen, sadece yabancı verisi girilen suça sürüklenen çocuklar bulunmaktadır. Bu nedenle raporun bu bölümünde Suriye uyruklu ve uyruğu bilinmeyen suça sürüklenen çocukların verileri paylaşılacaktır. 2012 yılı itibariyle Mersin ilinin Suriye Savaşı sebebiyle aldığı göç dikkate alındığında uyruğu bilinmeyen çocukların çoğunluğunun Suriye uyruklu olduğu değerlendirilmektedir.

*2011 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu çocuk olmadığı, 4 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2012 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu çocuğun olmadığı, 360 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2013 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 3 çocuğun olduğu, 257 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2014 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 36 çocuğun olduğu, 17 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2015 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 111 çocuğun olduğu, 98 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2016 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu çocuğun olmadığı, 96 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2017 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 224 çocuğun olduğu, 35 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2018 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 316 çocuğun olduğu, 144 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2019 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 416 çocuğun olduğu, 49 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2020 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 354 çocuğun olduğu, 32 çocuğun

uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

*2021 yılında sistem verilerinde yapılan incelemede Suriye uyruklu 649 çocuğun olduğu, 109 çocuğun uyruğunun bilinmediği belirlenmiştir.

4. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN YAŞLARINA GÖRE DEĞERLENDİRME

Öncelikle belirtmek isteriz ki; Türk Ceza Kanununun 31. Maddesi çocukların ceza sorumluluğunu düzenlemektedir. Bu maddeye göre; suçu işlediği sırada on iki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. 12-15 yaş grubundaki çocukların ise; işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. 15-18 yaş grubundaki çocukların ise ceza sorumluluğu olduğu kabul edilmektedir. Ancak bu çocuklar hakkında ceza indirimi uygulanmaktadır. Raporda 12 yaş ve üzeri suça sürüklenen çocuklar baz alınmıştır. Adli makamlarca yaşı girilmeyen çocuklar bilinmeyen olarak belirtilecektir.

*2011 yılında; 14 yaş grubunda 1 kız çocuk, 15 yaş grubunda 1 kız, 2 oğlan çocuk olmak üzere toplam 3 çocuk, 16 yaş grubunda 5 kız, 6 oğlan olmak üzere toplam 11 çocuk, 17 yaş grubunda 7 oğlan çocuk bulunmaktadır. 12 ve 13 yaş grubunda çocuk bulunmamaktadır.

*2012 yılında; 12 yaş grubunda 17 kız, 3 oğlan olmak üzere toplam 20 çocuk, 13 yaş grubunda 16 kız, 1 oğlan olmak üzere toplam 17 çocuk, 14 yaş grubunda 38 kız, 6 oğlan olmak üzere toplam 44 çocuk, 15 yaş grubunda 60 kız, 10 oğlan olmak üzere toplam 70 çocuk, 16 yaş grubunda 76 kız, 12 oğlan olmak üzere toplam 92 çocuk, 17 yaş grubunda 117 kız, 24 oğlan olmak üzere toplam 141 çocuk, 2 yaşı bilinmeyen kız çocuk bulunmaktadır. Ancak özellikle 2012 yılı için belirtmek isteriz ki; kız çocuk sayısının fazla olması adli makamlarca cinsiyet veri girişinin doğru yapılmadığı şeklinde değerlendirilmiştir.

*2013 yılında; 12 yaş grubunda 4 kız, 8 oğlan olmak üzere toplam 12 çocuk, 13 yaş grubunda 8 kız, 6 oğlan olmak üzere toplam 14 çocuk, 14 yaş grubunda 24 kız, 16 oğlan olmak üzere toplam 40 çocuk, 15 yaş grubunda 24 kız, 12 oğlan olmak üzere toplam 36 çocuk, 16 yaş grubunda 21 kız, 44 oğlan olmak üzere toplam 65 çocuk, 17 yaş grubunda 74 kız, 31 oğlan olmak üzere toplam 115 çocuk bulunmaktadır.

*2014 yılında; 12 yaş grubunda 3 oğlan çocuk, 13 yaş grubunda 1 oğlan çocuk, 14 yaş grubunda 4 kız, 5 oğlan olmak üzere toplam 9 çocuk, 15 yaş grubunda 2 kız, 12 oğlan olmak üzere toplam 14 çocuk, 16 yaş grubunda 5 kız, 13 oğlan olmak üzere toplam 18 çocuk, 17 yaş grubunda 9 kız, 18 oğlan olmak

üzere toplam 27 çocuk, 1 yaşı bilinmeyen kız çocuk bulunmaktadır.

*2015 yılında; 12 yaş grubunda 8 kız, 9 oğlan olmak üzere toplam 17 çocuk, 13 yaş grubunda 5 kız, 17 oğlan olmak üzere toplam 22 çocuk, 14 yaş grubunda 9 kız, 15 oğlan olmak üzere toplam 26 çocuk, 15 yaş grubunda 13 kız, 28 oğlan olmak üzere toplam 41 çocuk, 16 yaş grubunda 29 kız, 31 oğlan olmak üzere toplam 60 çocuk, 17 yaş grubunda 35 kız, 31 oğlan olmak üzere toplam 66 çocuk, yaşı bilinmeyen 2 kız, 1 oğlan olmak üzere toplam 3 çocuk bulunmaktadır.

*2016 yılında; 12 yaş grubunda 5 kız, 9 oğlan olmak üzere toplam 14 çocuk, 13 yaş grubunda 3 kız, 11 oğlan olmak üzere toplam 14 çocuk, 14 yaş grubunda 5 kız, 20 oğlan olmak üzere toplam 25 çocuk, 15 yaş grubunda 8 kız, 32 oğlan olmak üzere toplam 40 çocuk, 16 yaş grubunda 48 kız, 62 oğlan olmak üzere toplam 110 çocuk, 17 yaş grubunda 30 kız, 69 oğlan olmak üzere toplam 99 çocuk, yaşı bilinmeyen 1 kız, 3 oğlan olmak üzere toplam 4 çocuk bulunmaktadır.

*2017 yılında; 12 yaş grubunda 6 oğlan çocuk, 13 yaş grubunda 7 kız, 15 oğlan olmak üzere toplam 22 çocuk, 14 yaş grubunda 10 kız, 40 oğlan olmak üzere toplam 50 çocuk, 15 yaş grubunda 9 kız, 39 oğlan olmak üzere toplam 48 çocuk, 16 yaş grubunda 6 kız, 50 oğlan olmak üzere toplam 56 çocuk, 17 yaş grubunda 11 kız, 83 oğlan olmak üzere toplam 94 çocuk, yaşı bilinmeyen 1 kız, 4 oğlan olmak üzere toplam 5 çocuk bulunmaktadır.

*2018 yılında; 12 yaş grubunda 40 kız, 18 oğlan olmak üzere toplam 58 çocuk, 13 yaş grubunda 4 kız, 31 oğlan olmak üzere toplam 35 çocuk, 14 yaş grubunda 41 kız, 54 oğlan olmak üzere toplam 95 çocuk, 15 yaş grubunda 5 kız, 54 oğlan olmak üzere toplam 59 çocuk, 16 yaş grubunda 5 kız, 53 oğlan olmak üzere toplam 58 çocuk, 17 yaş grubunda 68 kız, 102 oğlan olmak üzere toplam 170 çocuk, yaşı bilinmeyen 1 kız, 5 oğlan olmak üzere toplam 6 çocuk bulunmaktadır.

*2019 yılında; 12 yaş grubunda 3 kız, 26 oğlan olmak üzere toplam 29 çocuk, 13 yaş grubunda 14 kız, 49 oğlan olmak üzere toplam 63 çocuk, 14 yaş grubunda 8 kız, 69 oğlan olmak üzere toplam 77 çocuk, 15 yaş grubunda 17 kız, 58 oğlan olmak üzere toplam 75 çocuk, 16 yaş grubunda 15 kız, 121 oğlan olmak üzere toplam 136 çocuk, 17 yaş grubunda 11 kız, 109 oğlan olmak üzere toplam 120 çocuk, yaşı bilinmeyen 1 kız, 4 oğlan olmak üzere toplam 5 çocuk bulunmaktadır.

*2020 yılında; 12 yaş grubunda 1 kız, 6 oğlan olmak üzere toplam 7 çocuk, 13 yaş grubunda 15 oğlan çocuk, 14 yaş grubunda 4 kız, 46 oğlan olmak üzere toplam 50 çocuk, 15 yaş grubunda 7 kız, 75 oğlan olmak üzere toplam 82 çocuk, 16 yaş grubunda 2 kız, 105 oğlan olmak üzere toplam 107 çocuk,

17 yaş grubunda 14 kız, 117 oğlan olmak üzere toplam 131 çocuk, yaşı bilinmeyen 1 kız 6 oğlan olmak üzere toplam 7 çocuk bulunmaktadır.

*2021 yılında; 12 yaş grubunda 3 kız, 20 oğlan olmak üzere toplam 23 çocuk, 13 yaş grubunda 10 kız, 60 oğlan olmak üzere toplam 70 çocuk, 14 yaş grubunda 10 kız, 53 oğlan olmak üzere toplam 63 çocuk, 15 yaş grubunda 29 kız, 139 oğlan olmak üzere toplam 168 çocuk, 16 yaş grubunda 28 kız, 132 oğlan olmak üzere toplam 160 çocuk, 17 yaş grubunda 69 kız, 179 oğlan olmak üzere toplam 248 çocuk, yaşı bilinmeyen 11 kız, 1 oğlan olmak üzere toplam 12 çocuk bulunmaktadır.

Veriler incelendiğinde çocukların suç işleme yaş aralığının ağırlıklı olarak 15-18 yaş aralığında olduğu değerlendirilmektedir.

5.SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA AŞAMASINA GÖRE SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN CİNSİYET VE YAŞ DEĞERLENDİRMESİ

5.1. KIZ ÇOCUKLARI

*2011 yılında; 14 yaş grubunda bulunan 1 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 1 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 grubunda bulunan 5 kız çocuğundan 3'ü için soruşturma, 2 si için mahkeme aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2012 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 17 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 16 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 38 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 60 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 76 kız çocuğundan 74'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 2 bilinmeyen kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2013 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 4 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 8 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 24 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 24 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 21 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında

görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 74 kız çocuğundan 71'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2014 yılında; 14 yaş grubunda bulunan 4 kız çocuğundan 3'ü için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 2 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 1 kız çocuğu için sadece kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2015 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 8 kız çocuğundan 7'si için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğundan 4'ü için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 9 kız çocuğundan 8'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 13 kız çocuğundan 11'i için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 29 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 35 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 2 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2016 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 3 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğundan 4'ü için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 8 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 48 kız çocuğundan 37'si için soruşturma aşamasında, 11'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 30 kız çocuğundan 22'si için soruşturma aşamasında, 8'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 3 kız çocuğundan 2'si için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2017 yılında; 13 yaş grubunda bulunan 7 kız çocuğundan 4'ü için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 10 kız çocuğundan 9'u için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 9 kız çocuğundan 6'sı için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme

yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 6 kız çocuğundan 5'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 11 kız çocuğundan 10'u için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 kız çocuğu için sadece kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2018 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 40 kız çocuğundan 39'u için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 4 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 41 kız çocuğundan 40'ı için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğundan 3'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 5 kız çocuğundan 3'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 68 kız çocuğundan 63'ü için soruşturma aşamasında, 5'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 kız çocuğu için sadece kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2019 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 3 kız çocuğundan 2'si için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 14 kız çocuğundan 10'u için soruşturma aşamasında, 4'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 8 kız çocuğundan 5'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 17 kız çocuğundan 12'si için soruşturma aşamasında, 5'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 15 kız çocuğundan 8'i için soruşturma aşamasında, 7'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 11 kız çocuğundan 8'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 kız çocuğu için sadece kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2020 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 1 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 4 kız çocuğundan 1'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 7 kız çocuğundan 2'si için soruşturma aşamasında, 5'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 2 kız çocuğundan 1'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 14 kız çocuğundan 5'i için soruşturma aşamasında, 9'u

için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2021 yılında; 12 yaş grubunda bulunan 3 kız çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 10 kız çocuğundan 8'i için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 10 kız çocuğundan 8'i için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 29 kız çocuğundan 22'si için soruşturma aşamasında, 7'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 28 kız çocuğundan 23'ü için soruşturma aşamasında, 5'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 69 kız çocuğundan 63'ü için soruşturma aşamasında, 6'sı için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 12 kız çocuğundan 11'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

5.OĞLAN ÇOCUKLARI

*2011 yılında; 15 yaş grubunda bulunan 2 oğlan çocuğundan 1'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 6 oğlan çocuğundan 5'i için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 7 oğlan çocuğundan 6'sı için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2012 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 3 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 1 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 6 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 10 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 16 oğlan çocuğundan 14'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 24 oğlan çocuğundan 17'si için soruşturma aşamasında, 7'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2013 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 8 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 6 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 16 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında

görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 12 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 44 oğlan çocuğundan 43'ü için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 41 oğlan çocuğundan 38'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2014 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 3 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan 1 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan 5 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan 12 oğlan çocuğundan 10'u için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 13 oğlan çocuğundan 12'si için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 18 oğlan çocuğundan 17'si için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2015 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 9 oğlan çocuğundan 7'si için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 17 oğlan çocuğundan 15'i için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 15 oğlan çocuğundan 13'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 28 oğlan çocuğundan 24'ü için soruşturma aşamasında, 4'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 31 oğlan çocuğundan 24'ü için soruşturma aşamasında, 7'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 31 oğlan çocuğundan 23'ü için soruşturma aşamasında, 8'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2016 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 7 oğlan çocuğundan 6'sı için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 11 oğlan çocuğundan 10'u için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 20 oğlan çocuğundan 15'i için soruşturma aşamasında, 5'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 32 oğlan çocuğundan 26'sı için soruşturma aşamasında, 6'sı için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 62 oğlan çocuğundan 36'sı için soruşturma aşamasında, 26'sı için kovuşturma aşamasında görev-

lendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 69 oğlan çocuğundan 47'si için soruşturma aşamasında, 22'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 1 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2017 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 6 oğlan çocuğundan 4'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 15 oğlan çocuğundan 11'i için soruşturma aşamasında, 4'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 40 oğlan çocuğundan 28'i için soruşturma aşamasında, 12'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 39 oğlan çocuğundan 32'si için soruşturma aşamasında, 7'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 50 oğlan çocuğundan 41'i için soruşturma aşamasında, 9'u için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 83 oğlan çocuğundan 67'si için soruşturma aşamasında, 16'sı için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 4 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2018 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 18 oğlan çocuğundan 15'i için soruşturma aşamasında, 3'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 31 oğlan çocuğundan 22'si için soruşturma aşamasında, 9'u için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 54 oğlan çocuğundan 39'u için soruşturma aşamasında, 15'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 54 oğlan çocuğundan 39'u için soruşturma aşamasında, 15'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 53 oğlan çocuğundan 42'si için soruşturma aşamasında, 11'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 102 oğlan çocuğundan 77'si için soruşturma aşamasında, 25'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 6 oğlan çocuğundan 4'ü için soruşturma aşamasında, 2'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2019 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 26 oğlan çocuğundan 15'i için soruşturma aşamasında, 9'u için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 49 oğlan çocuğundan 31'i için soruşturma aşamasında, 18'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 69 oğlan çocuğundan 44'ü için soruşturma aşamasında, 25'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 58

oğlan çocuğundan 41'i için soruşturma aşamasında, 17'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 124 oğlan çocuğundan 81'i için soruşturma aşamasında, 43'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 109 oğlan çocuğundan 76'sı için soruşturma aşamasında, 33'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 4 oğlan çocuğundan 3'ü için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2020 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 15 oğlan çocuk için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 46 oğlan çocuğundan 34'ü için soruşturma aşamasında, 15'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 75 oğlan çocuğundan 51'i için soruşturma aşamasında, 24'ü için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 105 oğlan çocuğundan 78'i için soruşturma aşamasında, 27'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 117 oğlan çocuğundan 86'sı için soruşturma aşamasında, 31'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 6 oğlan çocuğu için sadece soruşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

*2021 yılında; 12 yaş grubunda bulunana 20 oğlan çocuğundan 19'u için soruşturma aşamasında, 1'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 13 yaş grubunda bulunan bulunana 60 oğlan çocuğundan 40'ı için soruşturma aşamasında, 20'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 14 yaş grubunda bulunan bulunana 53 oğlan çocuğundan 43'ü için soruşturma aşamasında, 10'u için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 15 yaş grubunda bulunan bulunana 139 oğlan çocuğundan 108'i için soruşturma aşamasında, 31'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 16 yaş grubunda bulunan 132 oğlan çocuğundan 110'u için soruşturma aşamasında, 22'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. 17 yaş grubunda bulunan 179 oğlan çocuğundan 157'si için soruşturma aşamasında, 22'si için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır. Yaşı bilinmeyen grupta bulunan 60 oğlan çocuğundan 39'u için soruşturma aşamasında, 21'i için kovuşturma aşamasında görevlendirme yapılmıştır.

Hem kız hem erkek çocuklar için yapılan görevlendirmeler dikkate alındığında kovuşturma aşamasında daha az görevlendirme yapıldığı görülmektedir. Bunun sebepleri; çocuğun yargılama aşamasında kendini özel bir müdafii ile temsil ettirdiği ve ya hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği şeklinde değerlendirilmiştir.

6. SUÇA SÜRÜKLENEN ÇOCUKLARIN SUÇ TİPLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRMESİ

Sistem verilerinden yapılan incelemede suça sürüklenen çocukların, ateşli silahlar kanununa muhalefet, aile içi şiddet(kötü muamele ve aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlal), yaralama suçları(kasten yaralama, basit yaralama, taksirle yaralama), başkasına ait kimlik bilgilerini kullanma, cinsel istismar, reşit olmayanla cinsel ilişki, göçmen kaçakçılığı, dolandırıcılık, güveni kötüye kullanma, hakaret, tehdit, hırsızlık, bilişim suçları, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, uyuşturucu suçları(uyuşturucu kullanma, uyuşturucu ticareti) mala zarar verme, özel hayatın gizliliğini ihlal, resmi belgede sahtecilik, terör suçları(örgüt üyeliği, propaganda yapma), yağma, dilencilik, çocuk kaçırma, kaçakçılık, kişilerin huzur ve sükûnunu bozma, kasten öldürme suçlarına karışmış oldukları tespit edilmiştir.

Bu raporda çocukların yoğun olarak işlediği hırsızlık, yaralama suçları, cinsel istismar, reşit olmayanla cinsel ilişki, resmi belgede sahtecilik, kaçakçılık, uyuşturucu ve terör suçları baz alınacak, bahsedilen diğer suçlar ise “diğer suçlar” olarak raporda yer alacaktır. Ayrıca işlenen suçlar cinsiyetlerine göre de ayrıştırılacaktır.

*2011 yılında; 17 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 3 tanesi kız, 14 tanesi oğlandır. 3 çocuk ise kasten yaralama suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 2 tanesi kız, 1 tanesi oğlandır. 2 çocuk diğer suçları işlemiştir. Her ikisi de kız çocuğudur. 2011 yılında sisteme yansımış cinsel istismar, reşit olmayanla cinsel ilişki, resmi belgede sahtecilik, kaçakçılık, uyuşturucu ve terör suçları bulunmamaktadır.

*2012 yılında; 131 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocukların 104 tanesi kız, 27 tanesi oğlandır. 97 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocukların 81 tanesi kız, 16 tanesi oğlandır. 15 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Çocukların hepsi kız çocuğudur. 12 çocuk uyuşturucu suçlarını işlemiştir. Bu çocukların 10 tanesi kız, 2 tanesi oğlandır. 5 çocuk terör suçlarını işlemiştir. Çocukların hepsi kız çocuğudur. 126 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocuklardan 111 tanesi kız, 15 tanesi oğlandır. 2012 yılında sisteme yansımış reşit olmayanla cinsel ilişki, resmi belgede sahtecilik ve kaçakçılık suçları bulunmamaktadır.

*2013 yılında; 78 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocukların 43 tanesi kız, 35 tanesi oğlandır. 70 tane çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocukların 26 tanesi kız, 44 tanesi oğlandır. 11 tane çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocukların 6 tanesi kız, 5 tanesi oğlandır. 4 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Çocukların hepsi kız çocuğudur. 15 çocuk uyuşturucu suçlarını işlemiştir. Bu çocukların 10 tanesi kız, 5 tanesi oğlandır. 103 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 66 tanesi kız, 37 tane-

si oğlandır. 2013 yılında sisteme yansımış reşit olmayanla cinsel ilişki, resmi belgede sahtecilik ve terör suçları bulunmamaktadır.

*2014 yılında; 22 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocukların 10 tanesi kız, 12 tanesi oğlandır. 20 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocukların 2 tanesi kız, 18 tanesi oğlandır. 4 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocukların 1 tanesi kız, 3 tanesi oğlandır. 2 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocukların 1 tanesi kız, bir tanesi oğlandır. 7 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Bu çocukların 3 tanesi kız, 4 tanesi oğlandır. 17 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocuklardan 5 tanesi kız, 12 tanesi oğlandır. 2014 yılında sisteme yansımış reşit olmayanla cinsel ilişki, uyuşturucu ve terör suçları bulunmamaktadır.

*2015 yılında; 81 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 38 tanesi kız, 43 tanesi oğlandır. 69 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 19 tanesi kız, 50 tanesi oğlandır. 9 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 6 tanesi kız, 3 tanesi oğlandır. 1 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir ve oğlan çocuğudur. 7 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocukların 2 tanesi kız, 5 tanesi oğlandır. 11 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Bu çocukların 4 tanesi kız, 7 tanesi oğlandır. 4 çocuk uyuşturucu suçlarını işlemiştir ve hepsi kız çocuğudur. 52 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 26 tanesi kız, 26 tanesi oğlandır. 2015 yılında sisteme yansıyan terör suçları bulunmamaktadır.

*2016 yılında; 102 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 30 tanesi kız, 72 tanesi oğlandır. 70 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 14 tanesi kız, 56 tanesi oğlandır. 16 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 4 tanesi kız, 12 tanesi oğlandır. 2 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 1 tanesi kız, 1 tanesi erkek çocuğudur. 13 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocukların 9 tanesi kız, 4 tanesi oğlandır. 30 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 7 tanesi kız, 23 tanesi oğlandır. 7 çocuk uyuşturucu suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 3 tanesi kız, 4 tanesi erkek çocuğudur. 6 çocuk terör suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 3 tanesi kız, 3 tanesi oğlan çocuğudur. 67 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 32 tanesi kız, 35 tanesi oğlandır.

*2017 yılında; 90 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 13 tanesi kız, 77 tanesi oğlandır. 55 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 9 tanesi kız, 46 tanesi oğlandır. 25 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 6 tanesi kız, 19 tanesi oğlandır. 6 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 5 tanesi kız, 1 tanesi oğlandır. 17 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocukların 4 tanesi kız, 13 tanesi oğlandır. 32 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir.

Bu çocuklardan 1 tanesi kız, 31 tanesi oğlan. 11 çocuk uyuşturucu suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 2 tanesi kız, 9 tanesi oğlan çocuktur. 44 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 4 tanesi kız, 40 tanesi oğlan. 2017 yılında sisteme yansıyan terör suçu bulunmamaktadır.

*2018 yılında; 280 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 63 tanesi kız, 217 tanesi oğlandır. 79 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 67 tanesi kız, 12 tanesi oğlandır. 21 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 8 tanesi kız, 13 tanesi oğlandır. 4 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 10 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 18 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 9 tanesi kız, 9 tanesi oğlandır. 6 çocuk terör suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 1 tanesi kız, 5 tanesi oğlandır. 64 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 13 tanesi kız, 51 tanesi oğlandır. 2018 yılında sisteme yansıyan uyuşturucu suçu bulunmamaktadır.

*2019 yılında; 246 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 31 tanesi kız, 215 tanesi oğlandır. 108 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 11 tanesi kız, 97 tanesi oğlandır. 40 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 4 tanesi kız, 36 tanesi oğlandır. 10 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 6 tanesi kız, 4 tanesi oğlan çocuktur. 16 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocukların 5 tanesi kız, 11 tanesi oğlandır. 11 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir ve hepsi oğlandır. 3 çocuk terör suçlarını işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 74 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 11 tanesi kız, 63 tanesi oğlandır. 2018 yılında sisteme yansıyan uyuşturucu suçu bulunmamaktadır.

*2020 yılında; 198 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 16 tanesi kız, 182 tanesi oğlandır. 74 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 5 tanesi kız, 69 tanesi oğlandır. 30 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 4 tanesi kız, 26 tanesi oğlandır. 3 çocuk reşit olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 17 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 5 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 1 tanesi kız, 4 tanesi oğlan çocuktur. 7 çocuk uyuşturucu suçunu işlemiştir ve hepsi oğlan çocuktur. 6 çocuk terör suçları işlemiştir ve hepsi oğlandır. 59 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 3 tanesi kız, 56 tanesi oğlandır.

*2021 yılında; 242 çocuk hırsızlık suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 59 tanesi kız, 183 tanesi oğlandır. 244 çocuk yaralama suçlarını işlemiştir. Bu çocuklardan 43 tanesi kız, 201 tanesi oğlandır. 154 çocuk cinsel istismar suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 25 tanesi kız, 129 tanesi oğlandır. 66 çocuk reşit

olmayanla cinsel ilişki suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 13 tanesi kız, 53 tanesi oğlandır. 7 çocuk resmi belgede sahtecilik suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 1 tanesi kız, 6 tanesi oğlandır. 1 çocuk kaçakçılık suçunu işlemiştir ve oğlandır. 7 çocuk uyuşturucu suçunu işlemiştir. Bu çocuklardan 5 tanesi kız, 2 tanesi oğlandır. 2 çocuk terör suçları işlemiştir ve bu çocukların hepsi oğlandır. 81 çocuk diğer suçları işlemiştir. Bu çocukların 16 tanesi kız, 65 tanesi oğlandır

Verilerin genel değerlendirmesi;

Yabancı uyruklu suça sürüklenen çocukların ağırlıklı olarak hırsızlık, yaralama, cinsel istismar ve reşit olmayanla cinsel ilişki suçlarını işledikleri görülmektedir. Yine yıllar içerisinde suç sayısının artmasındaki nedenler olarak yabancı uyruklu nüfusun artması, ekonomik olarak dezavantajlı olmaları ve özellikle cinsel suçlar yönünden Türkiye'deki yasaları bilmemeleri, yaralama suçları yönünden ise Türkçe dilini öğrenmemekte ısrarcı olmaları sebebiyle Türk çocuklarla anlaşamamaları, genel olarak aile içi şiddete maruz kalmaları, çok çocuklu ve dezavantajlı aileler olmaları sebebi ile öfke problemi yaşamaları olarak suça karıştıkları değerlendirilmiştir.

Suça sürüklenen çocukların çoğunlukla erkek olduğu, bazı yıllarda kız çocuklarının sayısının fazla olduğu görülmektedir. Ancak kız çocuklarının bazı yıllarda sayıca fazla olmasının sebebinin, resmi makamlarca yanlış veri girişi yapılmış olması sebebiyle olduğu değerlendirilmektedir.

EK 2: AİLELERE SORULAN SORULAR

- Sizce çocuğunuzu suça yönelten sebepler nelerdir?(süreci anlatır mısınız?)
- Ailenizde ve yakın çevrenizde suç geçmişi olan var mı varsa kim?
- Çocuğunuzu suça kimin teşvik ettiğini düşünüyorsunuz?(Suça tanıklık etti mi?)
- Çocuğunuz gözaltına alındığında size ulaşıldı mı? İfade sırasında sizin ve çocuğunuzun yanında olabileceğiniz hakkınızın bilgisi verildi mi?
- Sorgu esnasında çocuğunuzun yanında olabileceğiniz bilgisi size verildi mi?
- Size sorulan sorularda iletişim problemi yaşadınız mı?Tercümanın dediklerini tam olarak anlayabildiniz mi?
- Tercüman ve avukat temin edildi mi?
- Mahkeme aşamasında bir uzman gelip sizinle ve çocukla görüştü mü?
- Ailenizin ekonomik şartları nedir? Aile bireylerinizden birinin çocuktan maddi beklentisi oldu mu?
- Çocuğunuzun tutukluluk sırasında yaşadığı durumlardan haberiniz oluyor muydu?
- Çocuğunuz okula gidiyor mu? Bu olaydan sonra okul çevresinden ,arkadaşlarından ,öğretmenlerinden nasıl bir tepki aldı?

(Önemli Not: Durum çalışması yapacağımız için araştırma temelli çalışmalarda olguya yönelik sorularda minimal değişiklikler olabilir)

Sosyolog Ayten Yılmaz Yaprak

EK 3: ÇOCUKLARA SORULAN SORULAR

Suçta Sürüklenen Göçmen Çocukların Adil Yargılanma Hakkına Erişim Psikolojik Değerlendirme:

Görüşmenin başında; bireysel olarak kendimi tanıtmayı ardından projeyi tanıtmayı ve son olarak neden burada olduğumuzu ve amacımızı aktarmayı gerçekleştirilir.

Gizlilik başta olmak üzere görüşme ilkelerine dair bilgilendirme yapılır.

Çocuğun yaş grubuna bağlı olarak sanat terapisi, resim çizdirme, drama çalışmalarından faydalanılabilir.

- Kaç yaşındasın? Savcıya götürdüler mi? Yoksa sadece kimlik tespitini yapıp ailesine teslim mi ettiler?)
- Kolluk kuvvetleri ile ilk nerede ve ne zaman karşılaştın? Sana temas ettiler mi? Neden seni tuttuklarını açıkladılar mı? Tutuklarında senin haklarını anlattılar mı? Örneğin: avukat isteme, anne babana haber verme, susma hakkına sahip olduğunu açıkladılar mı?
- Seni tuttuklarında ve götürürken ellerini kelepçe ve/ya başka bir şey ile sardılar mı?
- Serbest bırakıldı ise kime teslim edildi?
- Kanuni temsilci geldi mi ?
- Aileye ulaşılamamış ise ASPB temsilcine haber verildi mi ?

Gözaltı ve İfade Sürecine İlişkin Sorular:

- Seni hastaneye götürdüler mi? İçeride polis var mıydı?
- Sana soruları nerede sordular?(karakolda mı, savcılıkta mı? Karakolda ve ya yolda sana olayı anlattırdılar mı?)
- Sana acıkmış, susamış, yorgun olup olmadığına dair sorular sordular mı ?
- Sana kötü davrandıklarını hissettin mi?
- Seni beklettikleri yerde yetişkinler var mıydı yoksa senin yaşlarında çocuklarla beraber miydin?
- Sana sorular sorarken ailenin yanında olabileceği bilgisi verildi mi? Olmasını istedin mi? İstediyse nasıl karşılık verdiler?

• Tercüman geldi mi? Söylediklerini anlamakta güçlük yaşadın mı? Yaşadıysan bu durumu onlara açıklayabildin mi?

• Avukat geldi mi? İfade öncesinde ön görüşme yaptı mı? Size ayrı bir oda verildi mi? Bu görüşme esnasında odada tercüman dışında başka kimse var mıydı?

• Avukata güven duydun mu? Seni yargıladığını düşündün mü? Kendini rahat hissediyor muydun?

• Yanına kendini psikolog, pedagog, sosyal hizmet uzmanı olarak tanıtan herhangi biri veya birileri geldi mi ? Geldiyse nasıl iletişim kurdunuz? Kendini onlar ile nasıl hissettin?

• Mahkemeye çıktın mı?

• Eğer mahkemeye çıktıysan mahkemeye çıkmadan önce doktor ile görüştün mü? Sana neler sor-du? Bu görüşme ne kadar sürdü?

• Sana sorular sormaya başlamadan önce avukatın seninle baş başa görüştü mü?

• Tutuklandın mı yoksa başkaca bir yükümlülük verdiler mi? (imza atma, evden ayrılmama, şehirden ayrılmama...)

Mahkeme Sürecine Dair Sorular:

• Mahkeme salonuna gitmeden önce mahkeme salonunun düzeni hakkında sana kimse bilgi verdi mi?

• Mahkemeye çıktığında kimler vardı?

• Mahkemede hakim veya bir başka kişi sana haklarını anlattı mı?

• Mahkemede salonunun kapısı kapatıldı mı?

• Tercüman geldi mi? Söylediklerini anlayabildin mi? Sorulara cevap verebildin mi? Cevap verememiş olabilirsin elbette bu gibi durumlarda neler oldu?

• Sana aynı soruyu tekrar tekrar sordular mı?

• Seninle birlikte yargılanan büyükler var mıydı?

• Mahkeme aşamasında bir uzman gelip (Uzmanı açıklayarak) seninle ve ailenle evde görüştü mü?

• (Tutuklu ise) Mahkemeye getirilirken kelepçe vs takıldı mı?

Tüm Sürece Dair Sorular:

- Başından geçen tüm bu işlemler süresince herhangi bir ayrımcılığa, kötü davranışa maruz kaldın mı?(azarlama, fiziksel ve ya sözlü şiddet vs) (Burada şiddete dair ön konuşma yapılacaktır.)
- Tüm bu süreçlerde kendini yeterince ifade edebildin mi?

NOT: Psikolojik görüşmelerin dinamik yapıları nedeni ile görüşmenin seyri gereğince sorular görüşme esnasında revize edilebilir. Sorular çocuklara uygun bir dille ifade edilecek olup, çocukların cevap vermeme hakkı oldukları bilgilendirmesi yapılacaktır. Cevaplar sözel ifadeler ile alınamayacak gibi bir durum söz konusu olursa ve eş zamanlı olarak çocukların işbirliğine açık tutumları ile karşılaşılmaması halinde resim, kolaj çalışması gibi envanterler kullanılacaktır.

Psikolog Ceren Gürocak

EK 4: ÇOCUKLARA SORULAN SORULAR (AVUKAT)

Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesinin 40. Maddesinde ;

- Haklarındaki suçlama yasal olarak sabit oluncaya kadar her çocuk masum sayılacaktır.
- Haklarındaki suçlamalardan kendisinin doğrudan ve hemen haberdar edilme, ana-baba- yasal

vasisi ile menfaat çatışması olmaması halinde bu kişilerin de haberdar edilmesi(Örneğin çocuğun suça ailesi tarafından teşvik edilmesi menfaat çatışması yaratmaktadır.)

- Savunmasını hazırlayabilmesi için hukuki yardımdan faydalanmak
- Yetkili, bağımsız ve tarafsız bir makam ve ya mahkeme önünde yargılanmak,
- Çocuğun yüksek yararına aykırı olmadığı sürece ana-baba-yasal vasisi de hazır bulundurulur

yasaya uygun bir biçimde adil bir duruşma ile konunun gecikmeksizin karara bağlanması,

- Çocuğun, tanıklık etmek ve ya suç isnadında bulunmak için zorlanmaması,
- Aleyhine olan tanıkları sorguya çekmek ve lehine olan tanıkların hazır bulunmasının ve sorgulan-

masının eşit koşullarda sağlanması,

- Dosyadaki delillere ulaşabilme, inceleyebilme, lehine delillerin toplanmasının sağlanması,
- Savunmasını hazırlayabilmesi için yeterli sürenin verilmesi,
- Kullanılan dili anlamaması ve ya konuşamaması halinde çocuğun parasız çevirmen yardımından

yararlanması,

- Ceza alması halinde verilen bu kararın daha yüksek yetkili, bağımsız ve tarafsız bir makam ve ya mahkeme önünde incelenmesinin sağlanması,

- Her aşamada özel hayatın gizliliğine saygı gösterilmesi,

Şeklinde çocukların adil yargılanma hakkı kriterleri düzenlenmiştir.

Yine İnsan Haklarına Dair Avrupa sözleşmesinin 6. Maddesinde de adil yargılanma hakkı düzenlenmiştir. Bu maddeye göre kriterler şu şekilde belirtilmektedir;

1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, hakkaniyete uygun ve kamuya açık olarak makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir. Karar alenî olarak verilir. Ancak, demokratik bir toplum içinde ahlak, kamu

düzeni veya ulusal güvenlik yararına, küçüklerin çıkarları veya bir davaya taraf olanların özel hayatlarının gizliliği gerektirdiğinde ve yahut, aleniyetin adil yargılamaya zarar verebileceği kimi özel durumlarda ve mahkemece bunun kaçınılmaz olarak değerlendirildiği ölçüde, duruşma salonu tüm dava süresince veya kısmen basına ve dinleyicilere kapatılabilir.

2. Bir suç ile itham edilen herkes, suçluluğu yasal olarak sabit oluncaya kadar masum sayılır.

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;

b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;

c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek;

d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek;

e) Mahkemede kullanılan dili anlamadığı veya konuşamadığı takdirde bir tercümanın yardımından ücretsiz olarak yararlanmak.

Raporun bu bölümü için 9'u erkek 1 tanesi kız olmak üzere toplam 10 göçmen çocukla görüşme yapılmıştır. Görüşme öncesinde 18 yaş üstündeki bireylerin bizzat kendilerinden, 18 yaş altındaki çocukların ailelerinden görüşmelere ilişkin onam formu alınmıştır. Yapılan görüşmelerde avukat tarafından suça sürüklenen göçmen çocuklara sorulan sorular;

- Kaç yaşındasın? (12 yaşından küçükse savcıya götürdüler mi? Yoksa sadece kimlik tespitini yapıp ailesine teslim mi ettiler?)

- Kolluk kuvvetleri ile ilk nerede ve ne zaman karşılaştın? Sana temas ettiler mi? Neden seni tuttuklarını açıkladılar mı? Tuttuklarında senin haklarını anlattılar mı? Örneğin: avukat isteme, anne babana haber verme, susma hakkına sahip olduğunu açıkladılar mı?

Gözaltı ve İfade Sürecine İlişkin Sorular:

- Gözaltın ne kadar sürdü? Kaç saat ve ya kaç gün seni tuttular?

- Sana soruları nerede sordular?(karakolda mı, savcılıkta mı? Karakolda ve ya yolda sana olayı anlattırdılar mı?)
- Sana neden orada olduğunu söylediler mi? Haklarını anlattılar mı? Ailene haber verildi mi?
- Savunmanı hazırlamak için yeterli süre verildi mi? Dosyadaki delilleri görebildin mi?
- Tercüman geldi mi? Söylediklerini anlamakta güçlük yaşadın mı? Yaşadıysan bu durumu onlara açıklayabildin mi?
- Avukat geldi mi? İfade öncesinde ön görüşme yaptı mı? Size ayrı bir oda verildi mi? Bu görüşme esnasında odada tercüman dışında başka kimse var mıydı?
- Avukata güven duydun mu? Seni yargıladığını düşündün mü? Kendini rahat hissediyor muydun?
- Yanına kendini psikolog, pedagog, sosyal hizmet uzmanı olarak tanıtan herhangi biri veya birileri geldi mi ? Geldiyse nasıl iletişim kurdunuz? Kendini onlar ile nasıl hissettin?
- Mahkemeye çıktın mı?
- Tutuklandın mı yoksa başkaca bir yükümlülük verdiler mi? (imza atma, evden ayrılmama, şehirden ayrılmama...)

Mahkeme Sürecine Dair Sorular:

- Mahkemede hakim veya bir başka kişi sana haklarını anlattı mı?
- Mahkemede salonunun kapısı kapatıldı mı?
- Tercüman geldi mi? Söylediklerini anlayabildin mi? Sorulara cevap verebildin mi?
- Seninle birlikte yargılanan başkaları da var mıydı? Varsa hepinize eşit şekilde mi davranıldı?
- Mahkeme aşaman ne kadar sürdü?
- Avukatın var mıydı? Sana savunmanı yapman için yeterli süre verildi mi?
- Dosyadaki delilleri görebildin mi? Lehine delilleri toplatabildin mi? Tanıklara soru sorabildin mi?
- Hakimin sana soru sorarken davranışları ve yaklaşımı nasıldı? Sana sorular sorarken suçu işlemişsin gibi mi davrandı?
- (Tutuklu ise) Mahkemeye getirildin mi? Yoksa cezaevinden görüntülü sistem ile mi bağlandın? Eğer böyle ise konuşulanları anlayabildin mi?

Tüm Sürece Dair Sorular:

- Başından geçen tüm bu işlemler süresince herhangi bir ayrımcılığa, kötü davranışa maruz kaldın mı?(azarlama, fiziksel ve ya sözlü şiddet vs)
- Tüm bu süreçlerde kendini yeterince ifade edebildin mi?
- Tüm bu süreç ne kadar sürdü?

Avukat Burcu DÜZEN

EK 5: ONAM BELGESİ(Yetişkinler için)

Bu proje Anka Üreten Kadın Derneği ve Mersin Barosu ortaklığında Avrupa Birliği Etkiniz Programı tarafından desteklenerek gerçekleştirilmektedir.

Mersin’de yaşayan ve herhangi bir nedenle suça sürüklenmiş çocukların adil yargılanma hakkına erişiminde yaşadığı sorunların tespiti ve raporlama çalışmasıdır.

Suçta sürüklenmiş çocuk ne demektir?

Çocuk Koruma Kanunun tanımlar başlıklı 3. Maddesine göre; suça sürüklenen çocuk, “kanunda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuktur.”

Adil yargılanma nedir?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “adil yargılanma hakkı” kenar başlıklı 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında: “Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.” der. Sığınmacı statüsünde yaşadığınız bu ülkede siz ve çocuklarınız da aynı adil yargılanma hakkına sahiptir.

Bu projenin amacı;

Mersin’de yaşayan, suça sürüklenmiş sığınmacı çocukların adil yargılanma hakkına erişiminde yaşadıkları sorunların tespiti ve raporlanmasıdır. Bu çocukların yaşadıkları hak ihlallerinin görünür olması, çalışma sonunda yayınlanacak raporla çözüme yönelik adım atılması amaçlanmaktadır.

Bu rapor tamamlandıktan sonra sığınmacılarla çalışan sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, yerel yönetimler , milletvekilleri ve ilgili bakanlıklarla paylaşılacaktır. Çalışma sırasında ortaya çıkan hak ihlallerine yönelik tespitler yapılacak ve yasa yapıcılara öneriler sunulacaktır.

Bu görüşmeyi avukatınız ile birlikte uzman psikolog arkadaşımız Ceren GÜROCAK /Sosyolog Ayten YILMAZ YAPRAK /Avukat Burcu DÜZEN sizinle yapacaktır.

Yaklaşık 20 dakika sürecek bu görüşmede size ve çocuğunuza ortalama 25'er soru sorulacaktır. Sorulardan istediğinize yanıt verme istediğinize yanıt vermeme hakkına sahipsiniz. Ya da görüşmenin her hangi bir yerinde katılımdan vazgeçebilirsiniz. Verdiğiniz yanıtlar proje sonrası hazırlanacak raporda kimliğiniz deşifre edilmeden kullanılacaktır.

Görüşme sonrasında siz ya da çocuğunuz ,rahatsız ya da güvensiz hissederseniz derneğimiz aracılığı ile psikolojik yardım talebinde bulunabilirsiniz.

Görüşmede ses kaydı, video ya da fotoğraf alınmayacak, uzman arkadaşlarımız kendi notlarını tutacaklar, kimliğinizi ortaya koyacak herhangi bir not ya da kayıt olmayacaktır.

Bu onam belgesi de Anka Üreten Kadın Derneği'nin arşivinde, ileride yaşanabilecek olumsuzluklara karşı muhafaza edilecek, üçüncü kişilerle izniniz olmadan paylaşılmayacaktır.

Görüşme sonrası her hangi bir endişe ya da rahatsızlık duyar ya da soru sormak isterseniz avukatınız aracılığı ile Anka Üreten Kadın Derneği'ne ya da sizinle bu çalışmayı yapan uzman arkadaşlarımıza ulaşabilirsiniz.

"Yukarıda yazılı olan ve bana sözlü olarak da anlatılan maddeleri okudum ve anladım. Belgeyi okuyup anlayabilecek düzeyde Arapça bilgisine sahibim. Sorduğum ve cevap almak istediğim konularda aydınlatıcı cevaplar aldım. Projeye katılmayı, ayrılma hakkım saklı olmak üzere kabul ediyorum.

İmzaladığım formun bir kopyası da bana verildi.

İsim/ Soy isim / İmza

Tarih

EK 6:ONAM BELGESİ(Çocuklar için)

Bu proje Anka Üreten Kadın Derneği ve Mersin Barosu ortaklığında Avrupa Birliği Etkiniz Programı tarafından desteklenerek gerçekleştirilmektedir.

Mersin’de yaşayan ve herhangi bir nedenle suça sürüklenmiş çocukların adil yargılanma hakkına erişiminde yaşadığı sorunların tespiti ve raporlama çalışmasıdır.

Suça sürüklenmiş çocuk ne demektir?

Çocuk Koruma Kanunun tanımlar başlıklı 3. Maddesine göre; suça sürüklenen çocuk, “kanunda suç olarak tanımlanan bir fiili işlediği iddiası ile hakkında soruşturma ve kovuşturma yapılan ya da işlediği fiilden dolayı hakkında güvenlik tedbirine karar verilen çocuktur.”

Adil yargılanma nedir?

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “adil yargılanma hakkı” kenar başlıklı 6. maddesinin (1) numaralı fıkrasında: “Herkes medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ve açık olarak görülmesini isteme hakkına sahiptir.” der. Sığınmacı statüsünde yaşadığınız bu ülkede siz ve çocuklarınız da aynı adil yargılanma hakkına sahiptir.

Bu projenin amacı;

Mersin’de yaşayan, suça sürüklenmiş sığınmacı çocukların adil yargılanma hakkına erişiminde yaşadıkları sorunların tespiti ve raporlanmasıdır. Bu çocukların yaşadıkları hak ihlallerinin görünür olması, çalışma sonunda yayınlanacak raporla çözüme yönelik adım atılması amaçlanmaktadır.

Bu rapor tamamlandıktan sonra sığınmacılarla çalışan sivil toplum kuruluşları, kamu kurumları, yerel yönetimler , milletvekilleri ve ilgili bakanlıklarla paylaşılacaktır. Çalışma sırasında ortaya çıkan hak ihlal-

lerine yönelik tespitler yapılacak ve yasa yapıcılara öneriler sunulacaktır.

Bu görüşmeyi avukatınız ile birlikte uzman psikolog arkadaşımız Ceren GÜROCAK /Sosyolog Ayten YILMAZ YAPRAK /Avukat Burcu DÜZEN sizinle yapacaktır.

Yaklaşık 20 dakika sürecek bu görüşmede size ve çocuğunuza ortalama 25'er soru sorulacaktır. Sorulardan istediğinize yanıt verme istediğinize yanıt vermeme hakkına sahipsiniz. Ya da görüşmenin her hangi bir yerinde katılımdan vazgeçebilirsiniz. Verdiğiniz yanıtlar proje sonrası hazırlanacak raporda kimliğiniz deşifre edilmeden kullanılacaktır.

Görüşme sonrasında siz ya da çocuğunuz ,rahatsız ya da güvensiz hissederseniz derneğimiz aracılığı ile psikolojik yardım talebinde bulunabilirsiniz.

Görüşmede ses kaydı, video ya da fotoğraf alınmayacak, uzman arkadaşlarımız kendi notlarını tutacaklar, kimliğinizi ortaya koyacak herhangi bir not ya da kayıt olmayacaktır.

Bu onam belgesi de Anka Üreten Kadın Derneği'nin arşivinde, ileride yaşanabilecek olumsuzluklara karşı muhafaza edilecek, üçüncü kişilerle izniniz olmadan paylaşılmayacaktır.

Görüşme sonrası her hangi bir endişe ya da rahatsızlık duyar ya da soru sormak isterseniz avukatınız aracılığı ile Anka Üreten Kadın Derneği'ne ya da sizinle bu çalışmayı yapan uzman arkadaşlarımıza ulaşabilirsiniz.

"Yukarıda yazılı olan ve bana sözlü olarak da anlatılan maddeleri okudum ve anladım. Belgeyi okuyup anlayabilecek düzeyde Arapça bilgisine sahibim. Sorduğum ve cevap almak istediğim konularda aydınlatıcı cevaplar aldım. Çocuğumun proje katılmasını, ayrılma hakkı saklı olmak üzere kabul ediyorum.

İmzaladığım formun bir kopyası da bana verildi.

İsim/ Soy isim / İmza

Tarih

ÇOCUKLARI KORUMA POLİTİKASI

Çocuk Koruma Politikası Nedir?

Çocuk Koruma Politikası, bir kurumun çocukları her türlü hak ihlalden, ihmal ve istismardan korumak üzere uygun koruyucu ortamı sağlamaya yönelik taahhüdü ve sorumluluğudur. 'Çocukların Korunması Politikası, kurumların personelinin, operasyonlarının ve programlarının çocukların haklarının güvence altına alınmasına ek olarak çocukları her tür riskten korumayı ve kurumun içerisinde ve çocuğun bulunduğu bütün ortamlarda korunmasını sağlamayı, bunun için işbirliği yapmayı ve çocukların güvenliği hakkındaki endişelerini ilgili kuruluşa bildirmeyi ve sonuçlarını takip etme sorumluluğunu içerir.' Anka Üreten Kadın Derneği çalışmalarında ulusal üstü insan hakları hukukuna ilişkin sözleşmeler ve Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile tanımlanan hakların çocuklara uygulanır olmasını sağlamayı ve bu uygulamanın Anayasamız, Türk Medeni Kanunu ve Çocuk Koruma kanunu doğrultusunda yapılmasını tüm üyeleri ve profesyonel kadrosu ile amaç edinmiştir. Bu hedefe ulaşmak için birlikte çalıştığı tüm çocuklar gibi Türkiye'de ulaşabildiği tüm çocuklara aynı politika doğrultusunda hizmete hazırdır. Bu

Çocuk Koruma Politikası çocukların korunması ile ilişkili geniş çerçeveyi ve beklentileri ortaya koyar. Anka ile çalışan ekipler, Politikanın gereksinimlerini içinde bulundukları çalışma koşulları ve yasal düzenlemeler doğrultusunda nasıl karşılayacaklarını tespit etmek zorundadırlar. Politikanın uygulanmasıyla ilgili sorunlarda ve istisnai durumlarda atılacak adımlara karar verirken danışma noktası Anka Üreten Kadın Derneği Çocuk Koruma Birimidir.

Çocuk Koruma Politikasında Kullanılan Tanımlar

Çocuk:

1989 yılına ait Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi (UNCRC) doğrultusunda Politika kapsamında çocuk, 18 yaşına ulaşmamış kişi olarak tanımlanır. Anka'nın projeleri ayrıca 6-17 yaş arasındaki gençleri de kapsamaktadır ve uygulanan bu politika onlar için geçerlidir.

Personel:

Personel tanımı yapılan sözleşmeden bağımsız olarak Anka ile birlikte bizzat sözleşmeli ve gönüllü olarak çalışan herkesi kapsar. Bu tanım ücretli veya ücretsiz personeli ve tek seferlik, kısa dönemli

veya uzun dönemli gönüllüleri, geçici personeli ve danışmanları kapsar.

Ortaklar, Tedarikçiler ve Yükleniciler:

‘Ortaklar, tedarikçiler ve yükleniciler’ terimleri ürün, hizmet veya işbirliği sağlamak için sözleşme veya anlaşma yaptığımız bütün kişileri tanımlar. Söz konusu olan ticari-finansal bir ilişki olabilir ancak bu zorunlu değildir. Bu tanım, bizim adımıza işleri gerçekleştiren uygulama ortaklarını ve Bakanlıklar, bağıışçılar, sponsorlar gibi Anka’nın çalışma ilişkisi içerisine girebileceği diğer paydaşları da kapsar.

Çocuk Koruma Politikasının Hedef Kitleleri Kimlerdir?

Çocuk Koruma Politikası hem dâhili hem de harici bir politikadır. Politikaya uyulması ülke çapında bütün Anka Üreten Kadın Derneği personeli için zorunludur. Politika ihlalleri olası görevden almalar da dahil disiplin uygulamalarına yol açar. Ayrıca Çocuk Koruma Anka Üreten Kadın Derneği ve ortaklarının çalıştıkları bütün durumlarda uygulanmak zorundadır. Ortaklar/işbirliği yapılan kurumlar için ihlaller varsa işbirliği sözleşmelerinin iptaline ve ilişkilerin askıya alınmasına sebep olur. İlgili durumlarda yasalar doğrultusunda uygun resmi işlemlere başvurulur. Politika ayrıca çocuklar ve aileleri ile kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşlar gibi iletişim içinde olduğumuz kişiler için de uyulması gerekli evrensel kuralları içermektedir. Buradaki amacımız çocukları zarardan korumaya yönelik kurumsal taahhüdümüzü açıkça ifade

etmektir. Yürüttüğümüz çalışmalar sonucu Anka ile temasa giren her çocuk onları çocuk istismarı, cinsel sömürü, kaza ya da herhangi başka bir zarar görme riskine sokabilecek kasti ya da kazara gerçekleştirilen eylem ve hatalardan mümkün olan en geniş ölçüde korunmalıdır. Bu sorumluluk tüm personelimize ve temsilcilerimize düşmektedir. Bu bakım ve koruma yükümlülüğü Çocuk Koruma Politikamızın olmazsa olmazıdır.

Bu politika,

- Anka’nın sadece çocuklarla çalışmaya uygun ve çocuk güvenliği iyileştirme pratiklerini sıkı şekilde uygulayan kişilerle çalışmasını,

- Dernekle ilişkili olan herkesin yükümlülüklerini farkında olmasını ve çocuk istismarı ve çocuğun cinsel sömürüsü konularına hukuksal ve etik bir şekilde yaklaşmasını,

- Derneğimizi temsil eden herkesin çocuklara uygun şekilde davranmasını ve bu derneğin bir üyesi olmalarından doğan güveni kötüye kullanmamalarını,

- Derneğimizi temsil eden herkesin, dernekle temasa geçen her çocuk için güvenli bir ortam yaratmasını,

- Yapılan tüm aktivite ve programların çocuklar için taşıdığı riskler açısından ölçülmesini ve kontrolümüz dahilinde olanların kesinlikle azaltılmasını veya ortadan kaldırılmasını şart koşar.

Anka Üreten Kadın Derneği çocukların korunması için sıfır tolerans yaklaşımını benimsemiştir.

Çocuk Koruma Politikasının Temelinde Yer Alan İlkeler Çocuk Koruma Politikasının hükümlerine birçok temel ilke dayanak sağlamaktadır. Bu ilkelerin arasında şunlar sayılabilir:

- Çocuğun yüksek yararının en uygun şekilde

gözetilmesi

- Çocukların haklarına saygı
- Çocukların katılımının desteklenmesi
- Ayrımcılığın önlenmesi
- Fırsat eşitliği
- Görüş alışverişi
- Kültürel hassasiyet ve yerel geleneklerin anlaşılması

laşılması

- Hesap verebilirlik ve sorumluluk alma
- Dürüstlük ve şeffaflık
- Değişmezlik
- Vakitlilik
- Gizliliği sağlama
- İşbirliği
- İzleme
- Kişisel Sorumluluk
- Evrensellik
- Standart dayalı yaklaşım
- Güvenilirlik

Sorumluluklarımız Nelerdir?

Anka Üreten Kadın Derneği çocukların korunması ve bakımı için üyeleri, çalışanlar, ortaklar, yükleniciler ve tedarikçilerden tüm görev, hizmet ve davranışların-

da Türkiye Cumhuriyet Anayasasını , Türk Medeni Kanununu ,Çocuk Koruma kanununu ve onun uygulama yönetmeliklerinde yer alan yasal ve düzenleyici yükümlülükleri bilmelerini ve uygulamalarını beklemektedir.

Çocukların iyilik halinin korunması ve teşvik edilmesinde, Politikanın uygulanmasının desteklenmesinde herkes sorumluluk sahibidir. Buna ek olarak yöneticiler ve ek sorumluluklara sahip kişiler gibi bazı statü sahibi kişilerin bu politikada belirtildiği üzere çocuk koruması hakkında özel sorumlulukları bulunmaktadır. Roller ve işlevlerine bakılmaksızın herhangi bir düzeyde Koruncuk Vakfı adına çalışan herkes şu sorumluluklara sahiptir:

- Anka Üreten Kadın Derneği tarafından bilinen çocuk veya çocukların içerisinde yer aldığı gerçekleşmiş veya şüphelenilen istismar vakaları hakkındaki bütün iddiaları ve endişeleri rapor etmek.

- Çocuk; Anka Üreten Kadın Derneği tarafından bilinmiyor da olsa, çocuk veya çocukların içerisinde yer aldığı gerçekleşmiş veya şüphelenilen istismar vakaları hakkındaki bütün iddiaları ve endişeleri rapor etmek (Örneğin Anka Üreten Kadın Derneği gelen bir çocuğun kardeşi)

- Personelin görevini kötüye kullandığı veya suç teşkil eden davranışlarda bulunduğu çocuk veya çocukların içerisinde yer aldığı gerçekleşmiş veya şüphelenilen istismar vakaları hakkındaki bütün iddiaları ve endişeleri rapor etmek.

Şikâyetler

Çocuklar ve aileleri de dâhil olmak üzere Anka Üreten Kadın Derneği tarafından bu politikanın uygulanmasına ilişkin gördükleri muameleler ile ilgili memnuniyetsizliklerini ve endişelerini dile getirmek isteyen herhangi bir kişi öncelikle uygun adımların atılmasında kendilerine yardımcı olacak Anka Üreten Kadın Derneği içerisinde yer alan ana iletişim noktaları ile bağlantı kurmalıdır. Bu görevi Anka Üreten Kadın Derneği Çocuk Koruma Ekibi yürütmektedir , çocuklarla yapılan her çalışmada Çocuk Koruma Ekibi'nin bir temsilcisi bulunmaktadır.

Anka Üreten Kadın Derneği 'nin bünyesinde çalışan personel için haksız muamele hakkında nasıl şikâyetle bulunabilecekleri ile ilgili şikâyet prosedürleri ve şikayette bulunan personeli desteklemek için alınacak güvenlik önlemleri ayrıca İnsan Kaynakları prosedürlerinde belirlenmiştir.

COCUK KORUMA SORUNLARININ

ANLAŞILMASI

Çocukların İhmal ve İstismardan Korunması

“Çocuk istismarı’ veya ‘kötü muamele’, sorumluluk, güven ve güç ilişkisi kapsamında çocuğun sağlığı, yaşamı, gelişimi veya itibarına zarar veren veya verme ihtimali olan bütün fiziksel ve/veya duygusal kötü muamele, cinsel istismar, ihmal, ihmalkâr muamele ya da ticari veya diğer istismar türlerini kapsar’.

Çocuk İstismarının Genel Tanımları

Çocuk Koruma Politikası altında dört temel istismar kategorisi tanınmaktadır:

Fiziksel İstismar: Bu çocuğa vurma, sarsma, tutup atma, ateş veya kaynar su ile yakma, suda veya başka şekilde boğma ya da çocuğa farklı şekillerde fiziksel zarar vermeyi içerir. Aynı zamanda ebeveyn veya bakıcı çocuğun hasta olmasını sağladığında veya hasta çocuğun semptomlarını görmezden geldiğinde fiziksel zarara yol açılmış olur.

Duygusal İstismar: Bu, çocuğun duygusal ve psikolojik gelişiminde ciddi ve uzun süren etkiler bırakmak için çocuğa sürekli olarak duygusal açıdan kötü davranılmasıdır. Çocuklara değersiz oldukları ve sevilmedikleri, yetersiz oldukları veya sadece bir başka kişinin ihtiyaçlarını karşıladıkları sürece değerli olduklarının hissettirilmesini içerir. Ayrıca çocukların omuzlarına yaşına veya gelişimlerine uygun olmayan beklentilerin yüklenmesi veya çocukların sık sık korku veya tehlike içerisinde olduklarını hissetmelerine yol açmak da buna dâhildir. Çocuğun gördüğü her türlü kötü muamelede duygusal istismar bulunur, ancak sadece duygusal istismarın görüldüğü durumlar da vardır.

İhmal: Bu, ebeveynin gücünün yettiği halde çocuğun temel fiziksel ve/veya psikolojik gereksinimlerinin devamlı olarak karşılanmaması ve sonucunda büyük ihtimalle çocuğun gelişiminin önemli ölçüde kısıtlanmasıdır. Örneğin yetersiz dikkat sonucunda çocuğun zarar görebileceği tehlikeli bir duruma

düşmesi (Sadece bu tehlikenin önlenmesinin mümkün olduğu durumlarda). İhmalkârlığı fark etmek oldukça zor olup, özellikle kaynakların kısıtlı olduğu ve/veya fakirliğin yüksek olduğu ülkelerde daha da zordur.

Cinsel İstismar: Bu, çocuk ne olduğunun farkında olsun veya olmasın ya da çocuğun rızası olsun veya olmasın herhangi bir cinsel faaliyette bulunmaya zorlanması ve teşvikini içerir. Bu faaliyetler cinsel birleşmenin olduğu (Örn: tecavüz) veya olmadığı fiziksel teması içerebilir. Ayrıca çocukların pornografik içeriğe bakmalarını sağlama, uygun olmayan hallerde bulunmalarını sağlama veya onların cinsel açıdan uygun olmayan davranışlar sergilemeleri için teşvik etme de buna dâhildir. Ticari amaçlı cinsel istismar ve insan kaçakçılığı gibi genellikle rastlanan diğer istismar türleri, yukarıdaki dört kategorinin kompleks kombinasyonlarından ortaya çıkar. Akran zorbalığının da şiddetine bağlı olarak istismar haline gelebileceğine de dikkat çekilmelidir. Her ne kadar genel olarak yetişkinlerin istismarı uygulayanlar olduklarını düşünsek de, çocuklar da istismar da bulunabilirler. İstismar tek seferlik veya devam eden bir olay olabilir. Buna, şiddeti düşük gibi görünen bir dizi vakanın birleşimi de dâhildir. Aile, okul, topluluk, kurum ve internet ortamı da dâhil olmak üzere her türlü ortamda gerçekleşebilir (Örneğin; akıllı telefonlar gibi dijital ortamlar ve teknolojiler). İnternet ortamında istismar, cinsel taciz ve çocuk istismarı fotoğrafları gibi birçok farklı şekil alabilir.

Özel durumlarda, neyin istismar olduğu hakkındaki bütün kararlar Çocuk Koruma Ekibi ile görüş alışverişinde bulunarak verilmelidir.

ÖNLEYİCİ FAALİYETLER

Çocukların korunmasının temelinde her türlü istismarın önlenmesi yatar. Kurumsal farkındalığın ve iyi uygulamaların olumlu personel davranışlarını teşvik ettiği, incitici olayların sıklığını azalttığı ve çocuk koruma hakkındaki endişelerin erken tespitini ve tepki vermeyi sağladığı yaygın olarak kabul edilmektedir. Programların ve projelerin kötü tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanması, çocukları olumsuz yönde etkileyerek istismara uğramamış çocukların da faaliyetlerimiz sonucunda zarar görmelerine yol açabilir.

İstismar olaylarını önlemeye yönelik sistemler ve prosedürler

- Sözleşmeler ve Ortaklık Anlaşmaları Bütün sözleşmeler ve ortaklık anlaşmalarında, anlaşmanın niteliği veya türü ne olursa olsun, kesinlikle Anka Üreten Kadın Derneği Çocuk Koruma Politikası dâhilinde çalışmanın kabul edildiğine dair bir ibare olmalıdır.

- Ürün ve Hizmetlerin Tasarımı Çocukların korunması en başta, teklif ve planlama aşamasında dikkate alınmalıdır. Yapılacak çalışmalarda ve çalışmaların gerçekleşeceği ortamlarda olabilecek bütün risklerin hesaba katılarak çocuk koruma temelli risk analizi yapıldığından emin olunması gerekmektedir. Çocuk koruma ekibi mevcut iş uygulamalarına çocuk

korumanın entegrasyonunu sağlamak için gerekli desteği verir.

- Çocukların Görüntülerinin ve Fotoğraflarının Kullanılması

Anka Üreten Kadın Derneği çocuklara ait görüntülerin kullanımına kılavuzluk eden ve bütün durumlarda uygulanması zorunlu olan medya güvenlik prosedürleri bulunmaktadır. Bu prosedürler görüntülere erişimi olan veya fotoğrafı ekipmanı kullanıcısı olan herkesi kapsar. Bunlara çocuklar, ebeveynler ve bakıcılar, personel, ziyaretçiler, yükleniciler ve topluluk kullanıcıları dâhildir. (Medya ve e-güvenlik prosedürleri için bkz. Medya/ Basın-Yayın Politikası) Ancak Anka Üreten Kadın Derneği'nin istemi ve izini dışında tüm yüklenici ve çalışanlar çocuklar ve derneğin çalışmaları doğrultusunda yürürlükte olan gizlilik sözleşmesi hükümlerine tabidir

- İnsan Kaynakları Prosedürleri Çocuklar ile çalışmaya uygun personel seçimi için daha güvenli işe alım

Gerek Anka Üreten Kadın Derneği bünyesinde çalışacak personelin gerekse çocuklarla temas halinde çalışacak gönüllüler ve hizmet alımı ile çalışılan kişilerin çocuklarla çalışmaya uygunluğu ile ilgili seçim kriterleri İnsan Kaynakları yönetmeliğinde belirtilmiştir.

Personelin ve Diğer Kişilerin Yetenek ve Bilgilerini Arttırmak Amacıyla Eğitim Vermek

Çocuk Koruma Politikasının etkili bir şekilde

hayata geçirilmesini sağlamak için işe alınmalarının ardından bütün personele, ortaklara ve yüklenicilere görevlerine uygun bir şekilde Çocuk Koruma Politikamız hakkında bilgilendirme yapılacak ve eğitim verilecektir.

A) Bütün personelin kendi sorumluluklarının ve kurumsal politika ve uygulamaların farkında olması esas olduğu için bütün personele çocuk koruma hususunda eğitim verilecektir.

B) Bilgilerini tazelemek amacıyla, bu eğitim çalışanlara belirli aralıklarla tekrar edilecektir.

C) Personelin diğer işverenler ile sözleşme imzaladıkları veya ortaklar, yükleniciler tedarikçilerle çalıştıkları zaman Anka Üreten Kadın Derneği onları Çocuk Koruma Politikası hakkında bilgilendirecek ve onlardan kurumlarının çocukları korumak için nasıl çalıştığı hakkında bilgi talep edecektir (Örneğin, kendi Çocuk Koruma Politikaları).

Farkındalığı Arttırmak İçin Bilgi ve İletişim

Bütün personele Çocuk Koruma Politikasının bir kopyası ile birlikte Çocuk Koruma Ekibinin ismi ve iletişim bilgileri verilecektir. Bütün ortaklar, tedarikçiler ve yükleniciler Çocuk Koruma Politikamızın varlığından haberdar edilmeli ve istekleri takdirde kendilerine birer kopyası gönderilmelidir. Proje ve programlara katılan çocuklar ve aileleri de dâhil olmak üzere bütün faydalanıcılar Çocuk Koruma Politikamızdan ve ana hükümlerinden haberdar edilmelidir ve endişe / iddia

veya şikâyet durumunda kiminle irtibata geçileceği hakkında,

İddialara ve Endişelere Yanıt Vermek

Bu Politika kapsamında; Anka Üreten Kadın Derneği, hem kurum içinde hem de dışında gerçek veya şüphelenilen istismar veya zarar verme durumlarında gerekli hukuki tepkiyi vermekle ve çocuğu korumaya alıp olası istismarcıdan uzaklaştırmakla yükümlüdür. Bu, evrensel yasalar ile belirlenmiş olan çocuğun yüksek yararını korumak, benzer olayların gelecekte de yaşanmasını engellemek ve işlenmiş olabilecek bütün suçlar ile ilgili gerekli yasal işlemin başlatılmasını sağlamak içindir. Bütün iddia ve endişeler, suçlanan faillerin ve mağdurların kim olduklarına bakılmaksızın ve durum ne kadar ‘inanılmaz’ gözükürse gözüksün ciddiyetle ele alınacaktır. Çocuk istismarının yaşanıp yaşanmadığına karar vermek personelin görevi değildir. Ancak bütün personelin, bu belirsiz veya sadece bir şüphe ya da bir şeylerin yolunda olmadığı şeklindeki bir ‘sezgi’ bile olsa bütün endişeleri zorunlu olarak üst yönetime bildirme sorumluluğu mevcuttur.. Hiçbir personel mevcut veya şüphelenilen istismarlar hakkında kendilerine verilen bilgileri gizli tutamaz. Anka bir soruşturma otoritesi değildir ve bu yüzden hukuk tarafından belirlenmiş çocuk koruma kurumları ve emniyet teşkilatlarına gerekli ihbarlar yapılacaktır. Anka Üreten Kadın Derneği çocuğu fazladan riske atmadığı durumlarda ihbarı çocuğun ve

onun ailesi/velileri üzerinden yapmak için onay almayacaktır. Bu tür durumlarda önceden anlaşma yapmadan ihbarda bulunmak için, ihbarı yapmadan önce Çocuk Koruma Ekibinin görüşü alınması zorunludur. Çocuğun ve ailenin/velilerin açık izni olmadan, çocuk ve ailesinin durumu hakkında hiçbir bilgi çocuk koruma / emniyet teşkilatları haricinde kişi veya kurumlarla paylaşılamaz.

UYGULAMA TAKİBİ VE DEĞERLENDİRMESİ

Hesap verebilirlik

Anka Üreten Kadın Derneği içerisinde Çocuk Koruma için nihai hesap verebilirlik yükümlülüğü Yönetim Kurulu’ndadır. Bütün Çocuk Koruma Politikası ihlalleri ciddiyetle ele alınacak ve gerekli işlemler yapılacaktır.

Çocuk Koruma Politikasının Gözden Geçirilmesi

Bu politika iki yılda birden daha az olmamak üzere düzenli olarak gözden geçirilecektir. Çocuk Koruma Politikasının gözden geçirme sorumluluğu Çocuk Koruma Birimindedir.

İLGİLİ DESTEKLEYİCİ DÖKÜMANLAR:

1. KABUL EDİLEMEZ DAVRANIŞLAR ÖRNEK LİSTESİ
2. ÇOCUK KORUMA EKİBİ GÖREV TANIMI VE UYGULAMA PROSEDÜRLERİ
3. MEDYA/ BASIN YAYIN PROSEDÜRLERİ,
4. İNSAN KAYNAKLARI PROSEDÜRLERİ
5. DİSİPLİN KURULU YÖNETMELİĞİ KABUL

EDİLEMEZ DAVRANIŞLAR ÖRNEK LİSTESİ

Personel, Ortaklar ve Temsilciler asla,

- Bir çocuğa vurma ve benzeri şekillerde fiziksel saldırı ya da istismarda bulunamazlar.

- 18 yaşın altında bir kişiyle yönelik herhangi bir cinsel içerikli davranışta bulunamazlar, cinsel temasa ya da cinsel ilişkiye giremezler. Bu konuda çocuğun yaşı hakkında yanlış bilgi, çocuğun onayının varlığı veya toplumsal kabul ve göreneklerin mazeret olamayacağını bilirler

- Çocukla herhangi bir şekilde sömürücü ya da istismarcı olarak sayılabilecek bir ilişki geliştiremezler.

- Çocuğu herhangi bir şekilde istismar edebilecek ya da istismar riskine sokabilecek biçimde davranamazlar.

- Uygunsuz, savunmacı ya da istismarcı bir dil kullanamaz, imalarda bulunamaz ya da öneriler sunamazlar

- Uygunsuz ya da cinsel olarak provokatif fiziksel davranışlarda bulunamazlar

- İstisnai durumlar olmadığı ya da gerekli mercilerden izin alınmadığı sürece çalıştıkları çocukları –refakatçisi olmadan- evlerinde ağırlayamazlar.

- Çalıştıkları çocuklarla aynı yatakta uyuyamazlar

- Çocuğun hasta olması sebebiyle refakatçi gerekmesi gibi çocuğun yararının gerektirdiği istisnai durumlarda kurum yöneticisinden izin alınmadığı sürece hiç bir yetişkin bir çocukla veya çocuklarla aynı odada uyuyamazlar.

- Çocuk için, çocuğun kendi başına yapabileceği ve kişiye özel şeyleri (yıkamak, tualete götürmek vb.) yapamazlar.

- Çocuğun yasadışı, güvenli olmayan ya da istismarcı davranışına ortak olamaz, ya da göz yumamazlar

- Çocuğu utandırma, aşağılama, küçük düşürme ya da ezme niyetiyle davranamaz ya da başka herhangi bir duygusal istismar niteliğinde davranışta bulunamazlar.

- Belirli bir çocuğu diğerlerinin dışında bırakarak ona karşı ayrımcı, eşit ve adil olmayan, ya da kayırcı bir davranış ve tutum sergileyemez.

- Uygunsuz olarak yorumlanabilecek bir biçimde bazı çocuklarla diğerlerinden ayrı, yalnız olarak aşırı zaman geçiremezler

- Bir çocuğu pornografi ve aşırı şiddet içeren uygunsuz görüntü, film ve web sitelerine maruz bırakamazlar

- Kendisini suiistimal ya da kötü davranma iddialarına açık hale getirecek durumlara sokamazlar

“Bu yayın, Etkiniz AB Programı kapsamında Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu yayının içeriğinden yalnızca ANKA Üreten Kadın Derneği sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği’nin görüşlerini yansıtmamaktadır”